

Delavci Agrafe stavkajo, ker nočejo delati v svojo škodo

Delavci podjetja Agrafa iz Krškega so ta ponedeljek ustavili delo in začeli stavkati. Od direktorja podjetja zahtevajo zlasti izplačilo polne plače za september (na roke so dobili le neto plačo), plačilo nadur za letošnje leto, izplačilo dnevnic, jubilejnih nagrad, potnih stroškov od avgusta dalje, regresa za prehrano v samskem domu in informacijo o položaju podjetja. Agrafa dolguje delavcem ves letošnji regres za letni dopust, tudi večino regresa iz let 1996 in 1997.

Agrafa je nastala po stečaju Pionirja. Delavci bivšega Pionirjevega obrata gradbene operative v Krškem so takrat v novo podjetje prenesli dve neizplačani plači iz podjetja v stečaju. Ti dve neizplačani plači sta tako bili njihov vložek v podjetje, za katerega so prejeli delnice. Eden od delavcev, s katerim smo se pogovarjali, je na ta način vložil 120.000 tolarjev in prejel osem (8) delnic, nominiranih na tisoč tolarjev. Letos maja je večinski – 51-odstotni lastnik. Babnik je v podjetju prej vodil komercialne in finančne posle.

Delavci, organizirani v sindikat gradbeništv pri ZSSS, so se z direktorjem večkrat poskušali dogovoriti o ureditvi odnosov. Zadnji takšen dogovor so podpisali 17. avgusta, ko so tudi prekinili stavko, vendar direktor ni izpolnil nobene od v dogovoru zapisanih obveznosti.

V kratkem pogovoru s stavkajočimi smo izvedeli, da so imeli in še imajo dovolj dela. Omenjali so možnost, da so bile nekatere pogodbe podpisane v njihovo škodo. Direktor naj bi material nakupoval prek posredni-

Več kot 150 delavcev bivšega Pionirjevega obrata v Krškem, sedaj Agrafe, je ta ponedeljek ustavilo delo. Stavkovni odbor v sestavi Branko Volčanšek, Hasib Nadarevič, Fehret Hotić, Zvonko Trampuž in Lado Rožič iz območne organizacije ZSSS Posavje obljublja, da bodo stavkali do izpolnitve zahtev. Če smo stavkajoče prav razumeli, si, ker jim direktor ne bo mogel izpolniti zahtev, želijo čimprejšnji stečaj.

kov, ki jim je moral odšteti provizijo. Dodali so, da so velikokrat delali za kompenzacije obveznosti do upnikov.

Ta ponedeljek je direktor stavkajočim obljubil, da bo vložil predlog za uvedbo stečaja, če mu bodo to predlagali. Agrafa ima namreč že 11 mesecev blokiran žiro račun. Ko so stečaj zares predlagali, pa o njem ni hotel nič več slišati.

Delavci se zavedajo, da Agrafa nima skoraj nobenega premoženja. To je podjetje izgubilo ob stečaju Pionirja. Halo, v kateri delajo, in več sredstev za delo naj bi imeli v najemu. Zaradi vsega tega stečajne mase, iz katere bi lahko dobili vsaj del tega, kar jim podjetje dolguje, ne bo.

Ko smo vprašali **Marjan Urbanča** iz območne organizacije ZSSS Posavje, kakaj delavcem v tem položaju svetuje nadaljevanje stavke, je odgovoril, da je dilema le, ali garati za nič denarja ali stavkati tudi za nič denarja. Z nadaljevanjem dela bi stavkajoči torej škodovali zlasti sami sebi. Edino, kar imajo, je sposobnost za delo. Za stroje, ki jih pri delu uporabljajo, sploh ne vedo, čigavi so.

Ker so bili delavci že prevečkrat "nategnjeni", ne verjamejo več nikomur. Marjan Urbanča pa dodaja, da bi verjel le tistemu, ki bi prinesel denar ali ustrezna pisna jamstva.

F. K.

Razprava v državnem svetu o pokojninski reformi

Skupne volje ni mogoče izsiliti

Stran 3

Sedma skupščina Sindikata obrtnih delavcev Slovenije: Osrednje vprašanje krepitve sindikata (strani 4 in 5)

Peter Jančar, predsednik Sindikata obrtnih delavcev Slovenije

Martin Muršič, sekretar Sindikata obrtnih delavcev Slovenije

Odbor za delo državnega zbora začel razpravo o predlogu zakona o delovnih razmerjih

Delodajalci in sindikati na nasprotnih polih

Stran 12

Nova sindikalna lista

Nova košarica življenjskih stroškov

Pisec iz drugih časov

Svobodni sindikati Slovenije počenjam to, kar počenjajo vsi drugi demokratični sindikati v Evropi. Človek preprosto stvari ne razume več. Če ne bi počeli ničesar v bran pridobljenih socialnih pravic in tudi siceršnjih pravic iz kolektivnih pogodb in delovnopravne in socialne zakonodaje, nas ne bi razumelo ne delavstvo, ne članstvo in tudi ne vsa novinarska srenja. In prav bi imeli. Nasprotno, oboji bi užgali po nas in prav bi bilo tako. Danes, ko pa vse to počenjamo, pa spet ni prav, da to počenjamo, ker da ne razumemo stvari, pravijo nekateri pisci. Tako mora pač človek tvegati, sicer to za nekatere sploh ni tveganje, ali se zameriš delavstvu in članstvu ali tisti novinarski srenji, ki piše po naročilu.

Novinar Grega Repovž je na prvi strani Sobotne priloge Dela v petek, 30. oktobra 1998, objavil prispevek o Dušanu Semoliču z naslovom Človek iz drugih časov in o "njegovih" stališčih k predlagani reformi sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Prispevek je tudi cela vrsta netočnih in zavajajočih trditvev o Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, ki preprosto kličejo še po kakšni drugi resnici, in gre za šolski primer članka po naročilu. S takim načinom pisanja se dela tudi precejšnja škoda samemu novinarstvu pri nas. Da ne govorimo o profesionalnosti novinarja.

Bralec prispevka Grege Repovža lahko napačno sklepa, da je Dušan Semolič kot predsednik Zveze preoračil svoja pooblastila, saj za stališča Zveze nepooblaščen razglaša svoja lastna stališča do predloga zakona. Dušana Semoliča je za predsednika izvolil 2. kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije 4. decembra 1994. Statut Zveze v 16. členu natančno določa, kakšna so pooblastila predsednika. Predsednik zgolj predstavlja in zastopa Zvezo in je odgovoren za izvajanje sprejetih sklepov organov Zveze. Predsednik torej nima pravice samostojno, mimo v statutu določenih organov sprejemati stališča do predlogov zakonov in jih v javnosti razširjati za stališča Zveze. V skladu s statutom ima namreč zgolj Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije pravico sprejemati sklepe in oblikovati stališča k predlogom zakonov, ki jih obravnava Državni zbor Republike Slovenije in druge institucije na ravni države.

Stališča k predlogu Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-PZ, EPA 561 – II – prva obravnava) je na 32. seji 15. oktobra 1998 po štiriurni razpravi oblikoval Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Za sejo je predlog stališč, v skladu s statutom, že 6. oktobra 1998 pripravilo predsedstvo, ki mu je predsedoval Dušan Semolič. Gre prav za tisti predlog stališč, ki ga Grega Repovž hvali, češ da je moderen in da delavcem zagotavlja boljše kakovost življenja sedaj, ko še delajo. Grega Repovž ni natančno prebral gradiv, ki jih je komentiral, sicer se mu ne bi zgodila ta, milo rečeno, nerodna napaka, češ da je prav ta moderna stališča predsedstvo zavrnilo. Tudi seji Sveta je 15. oktobra 1998 predsedoval Dušan Semolič, vendar pa v vsej štiriurni razpravi niti enkrat ni vsebinsko razpravljal in s tem vplival na oblikovanje stališč. Omejil se je na tehnične dolžnosti predsedujočega, kot so določanje vrstnega reda razpravljalcev in povzemanje predlogov sklepov razpravljalcev. Šele ko so bila stališča, kakršna so zahtevali člani Sveta ZSSS, že soglasno izglasovana, (nekoliko spremenjena v primerjavi s stališči Predsedstva), se je opredelil, da tudi sam podpira izglasovana stališča. V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije smo ponosni na demokratični postopek sprejemanja skupnih stališč.

Dušan Semolič torej po Statutu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ne presega pooblastil predsednika Zveze, v nasprotju s tem, kar je mogoče razbrati iz prispevka Grege Repovža. Grega Repovž pa je bralcem Sobotne priloge tudi napačno povzel stališča Sveta do predloga Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Kopijo stališč so prejeli vsi novinarji, ki so se udeležili tiskovne konference po seji Sveta, zato je za napačno povzemanje lahko krivo površno branje in izdana "naročilnica".

Grega Repovž trdi, da stališča Sveta Zveze na predlog reformnega zakona pomenijo antireformo. V resnici stališča Sveta ponujajo variantni predlog za reformo sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Tako kot vladin ima tudi Svetov variantni predlog za cilj povišanje povprečne upokojitvene starosti in s tem zmanjševanje obsega potrebnih sredstev za pokojnine. Vlada predlaga reformo, ki ukinja institut polne pokojninske dobe in ga nadomešča z institutom polne starosti. Svet Zveze pa predlaga reformo, ki ohranja polno pokojninsko dobo kot temeljni upokojitveni pogoj in ne nasprotuje vladnemu predlogu o zaostritvi predčasnega upokojevanja. Svet Zveze se je za ta koncept reforme opredelil

zato, ker so posvetovanja s člani sindikatov pokazala, da ljudje kot krivico doživljajo ukinjanje instituta polne pokojninske dobe. Krivično se jim tudi zdi, da lahko institut polne starosti v ekstremem primeru razveljavi učinke kar 12 let zavarovalne dobe.

Koncept reforme, ki jo predlaga Svet Zveze, temelji na naslednjih elementih, ki bi lahko bili podlaga za reformno varčevanje javnih sredstev: 1- zaostritev možnosti predčasnega upokojevanja in s tem bistveno povišanje povprečne upokojitvene starosti (ne pozabimo, da skoraj dve tretjini današnjih upokojevalcev nimata polne pokojninske dobe. Pa tudi povprečna upokojitvena starost 54,5 leta, ki jo navaja Grega Repovž, je lahko posledica zgolj predčasnega upokojevanja. Starostni pogoji za redno upokojevanje so namreč bistveno višji.), 2- vpeljava davčno spodbujanega dodatnega prostovoljnega zavarovanja za možnost predčasne upokojitve (zlasti v obliki kolektivnega zavarovanja pri delodajalcu), 3- razširitev obdobja, ki je podlaga za odmero pokojninske osnove (na najmanj) 25 let, 4- znižanje odmere pokojnine z 2 % za vsako leto pokojninske dobe na 1,8 %, 5- soglašanje z vladnim predlogom za usklajevanje pokojnin v istih rokih in na isti način kot plače. Šesti element reforme pa je že znana zahteva 2. kongresa Zveze svobodnih sindikatov Slovenije iz 4. decembra 1994, da je treba finančno vzdržnost pokojninskega sistema zagotoviti z realno enakomerno obremenjenostjo s prispevki vseh kategorij zavarovancev (tudi kategorij, ki si same izbirajo zavarovalno osnovo). Organi Zveze so to zahtevo trdovratno ponavljali vsa pokongresna leta in si zato pripisujemo nekaj zasluga za tozadevna določila predloga zakona. Spomnimo se, na primer, večkrat ponovljenih zahtev Sveta Zveze, da je treba ločiti delavsko zavarovanje od zavarovanj samozaposlenih, če se ti ne bodo zavarovali od realno enakih zavarovalnih osnov kot delavci.

Zlasti predsedniki sindikatov dejavnosti so v svojih razpravah opozarjali, da je tudi ta koncept reforme izjemno oster za naše člane. Vendar ga ljudje doživljajo kot pravičnejšega.

Svet Zveze je predlagal tudi vrsto konstruktivnih predlogov za reformo invalidskega zavarovanja, katerim Grega Repovž v svojem prispevku ni posvetil pozornosti. Prav pa bi bilo, da bi slovenska javnost enako pozornost, kot jo posveča reformi pokojninskega zavarovanja, posvetila tudi reformi invalidskega zavarovanja.

Prispevek Grege Repovža doživljamo tudi kot opozorilo, da se razprava o reformi pokojninskega in

invalidskega zavarovanja lahko sprevrže iz razprave o elementih reforme v razpravo o resničnih ali izmišljenih lastnostih udeležencev javne razprave. Oziroma, da se na ta način prepreči, da bi socialni partnerji sodelovali v javni razpravi o predlagani reformi. Ne razumemo namreč, zakaj toliko gneva zaradi načelnega razmišljanja Sveta Zveze o konceptu reforme. Ustava Republike Slovenije v 89. členu namreč določa, da Državni zbor Republike Slovenije zakone sprejema v večfaznem postopku. Poslovnik državnega zbora pa v 183. členu določa, da se v prvi obravnavi predloga zakona opravi predstavitev predloga zakona in razprava o razlogih, ki zahtevajo sprejem zakona, ter o načelih in ciljih zakonskega predloga. Prva obravnava predloga reformnega zakona je torej vendar pravi čas za razpravo o konceptu predlagane reforme. Ne pozabimo, da poslanci nikoli niso imeli priložnosti, da bi razpravljali o predlogu bele knjige o reformi pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz novembra 1997. Poslanci morajo torej načelno razpravo o konceptu reforme šele opraviti. In prav njim so namenjena stališča Sveta Zveze. Svet Zveze torej pravočasno v razpravo znova ponuja alternativni koncept reforme. Znova pravim zato, ker s svojimi stališči prav nič ne zamujamo. Na izhodišča za pripravo reforme smo stališča obelodanili 25. marca 1997, na predlog bele knjige o reformi 8. decembra 1997, na predlog zakona pa 15. oktobra 1998. Stališča so vedno upoštevala opredeljene 2. kongresa, ko je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije prej kot vlada zahtevala reformo pokojninskega in invalidskega zavarovanja s ciljem znova vzpostaviti finančno vzdržnost pokojninskega sistema.

In za konec še o trditvi, da se izmikamo pogajanjem: predstavniki Zveze svobodnih sindikatov Slovenije so se udeležili prav vseh usklajevalnih sestankov v zvezi s pokojninsko reformo, na katere smo bili povabljeni.

Zagotovo pa drži, da na vseh pogajanjih res ni bil predsednik Zveze, za kar imamo več razlag. Ena od teh je, da v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije nimamo predsedniškega sistema, kot to velja za druge, da imamo več ljudi, ki se na določena področja preprosto pač spoznajo.

In čisto na koncu, pri vsem tem dogajanju človeka pravzaprav zaskrbi naslednje: kar si, mi tako glasno doni v ušesih, da ne morem slišati, kaj mi govoriš. In to se dogaja zdaj in tukaj.

Rajko Lesjak,
sekretar ZSSS

Odmeve nadaljujemo na 10. strani

Državni svet je ta torek povabil nosilce različnih interesov k izmenjavi mnenj o predlogu pokojninskega zakona. Predlagatelj zakona sta zastopala svetovalec vlade Marko Štrovs in Dušan Kidrič iz vladnega inštituta za makroekonomske analize. Stališča delodajalcev, dosedaj še niso bila javno predstavljena, je obrazložil podpredsednik GZS Valter Drozg. Dušan Semolič pa je utemeljil, zakaj ZSSS nasprotuje nekaterim predlaganim rešitvam nove ureditve pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Gregor

Povečana upokojitvena starost po Drozgovih besedah ne sme zmanjšati možnosti mladih, da pridejo do zaposlitve. Gospodarska zbornica ne podpira predloga za uvedbo nacionalnih pokojnin.

Predstavnica obrtne zbornice Milica Gostiša je opozorila zlasti na sporno osnovo za plačevanje prispevkov v pokojninsko blagajno. Uveljavil jo je "Kebričev zakon", povzeta je tudi v predlogu novega pokojninskega zakona. Obrtna zbornica predlaga, naj bi bili samozaposleni glede na višino dobička razporejeni v sedem, ne le v štiri razrede. Njihov dobiček je sestavljen iz neto plače in dejanskega dobička.

Po besedah Dušana Kidriča so nerazumevanja predlaganih rešitev lahko vzrok njihovega zavračanja. Po njegovem mnenju je za sprejetje

Dušan Semolič: Reforme v razvoju Evrope so postopne

Državni svet organiziral razpravo o pokojninski reformi

Skupne volje ni mogoče izsiliti

Miklič je opisal, kakaj dosedanj potek pogajanj med socialnimi partnerji ni dal nobenih sadov. Posvet je pokazal, da je med nosilci interesov več razumevanja za stališča ZSSS kot za predloge ministrstva za delo. Iz besed večine razpravalcev namreč izhaja, da se je o projektu pokojninske reforme treba dogovoriti - da reforme ljudem ni mogoče vsiliti.

Cilj predloga zakona je po besedah Marka Štrovs zavarovance pripraviti do tega, da se bodo upokojevali nekoliko kasneje kot zdaj. Tisti, ki se bodo upokojili tri leta po izpolnitvi minimalnih pogojev, bodo dobili za 15 odstotkov večjo pokojnino. Sedenji pokojninski sistem pa vsakomur omogoča, da se ugodno upokoji že po izpolnitvi minimalnih pogojev. Pri invalidskem zavarovanju bo nov sistem odpravil sedanje anomalije in uvedel sistem, kot velja v Nemčiji. Odpravljena bo absolutna zaščita delovnih invalidov. Če se invalidi sami strinjajo s prekinitvijo delovnega razmerja, jim zavod za zaposlovanje ne priznava navedenega domačega brezposelnosti, češ da so brez dela po svoji krivdi.

Valter Drozg je uvodoma povedal, da je reforma potrebna zaradi več vzrokov, tudi približevanja EU. Sedenji sistem tudi ne more preživeti, saj se v povprečju upokojujemo pri nekaj manj kot 33 letih delovne dobe.

Ker so delojemalci ostro zavrnili predlagani drugi steber iz bele knjige, ta je bil delodajalcem povšeči, bo reforma manj radikalna in jo bo potrebno še večkrat dopolniti.

Delodajalci menijo, da bi, če so omejene najvišje pokojnine, morali omejiti tudi prispevke iz visokih plač.

Drozg se je zavzel tudi za izenačitev prispevkov vseh kategorij zavarovancev. Zlasti samozaposleni in zaposleni pri zasebnikih namreč plačujejo bistveno manj kot zaposleni v gospodarstvu. Pri plačevanju prispevkov bo potrebno več reda. Če nereda ne bi bilo, pokojninska blagajna ne bi imela tolikšnega deficita. Za kmete in brezposelne pa bi prispevki morali prihajati tudi iz proračuna.

reformne pomembna zlasti volja, ki ne more biti izsiljena. Če volja je, pa je za uskladitev sedanjih različnih pogledov časa še dovolj.

Dušan Semolič je najprej citiral uradne podatke o stanju v pokojninskem zavarovanju. Podatke o tem, da upokojevanja v zadnjih letih skoraj ni, da se pri novih upokojencih povečuje povprečna zavarovalna doba, je mogoče razumeti tudi drugače, kot trdijo predlagatelj zakona. Predlagatelj so namreč podatke predstavili tako dramatično, da bi vsem, ki predlagajo drugačne rešitve, lahko delili moralne očitke.

Sedenji primanjkljaj v pokojninski blagajni po uradnih podatkih izhaja iz ene od najnižjih stopenj, ki jih plačujejo delodajalci. Delojemalci namreč plačujejo le 8,85-odstotne prispevke, delodajalci pa več kot 15-odstotne. Semolič je citiral tudi besede Janeza Prijatelja, direktorja ZPiZ, na eni od sej državnega zbora. Tam je povedal, da je primanjkljaj v veliki meri rezultat odločitev državnega zbora, da nastaja po sili zakona. Da bi bil položaj v pokojninskem in invalidskem zavarovanju drugačen, bi tudi država morala spremeniti svojo politiko.

Semolič je opozoril tudi na prakso v EU, kjer vedo, da je probleme pokojninskega zavarovanja treba reševati z zmanjšanjem brezposelnosti. To je veliko boljše, kot diskvalifikacija nasprotnikov predlaganih reformnih rešitev. Reforme v Evropi so postopne.

Vse nove rešitve v pokojninskem sistemu so dobrodošle, vendar ne na škodo prvega stebra. Zaposleni, še posebej slabo plačani, namreč ne bodo mogli plačevati prispevkov za dodatna zavarovanja.

Polna delovna doba je za ZSSS pomembnejša od starosti. Krivično je, da se tisti, ki začne delati z 20 leti in dela štirideset let, pri 60 letih ne more upokojiti brez odbitkov, da bo torej za polno pokojnino moral delati še 5 let. Velika skupina zaposlenih bo s takšno rešitvijo prizadeta. Če je povprečno upokojitveno starost res treba povečati, se je tega treba lotiti drugače.

Semolič je omenil še sestavo organov pokojninskega zavoda, kjer bodo po predlaganih rešitvah iz novega zakona sindikati potisnjeni na obrobje. Čudil se je tudi nad predlogom, da bi ob težavah v pokojninskem zavarovanju uvedli še nove nacionalne pokojnine.

Gregor Miklič je najprej povedal, da je posledice spremembe ureditve in osamosvojitve država reševala zlasti s predčasnim upokojevanjem, za kar zdaj prihajajo računi. Račune pa plačujejo zlasti zavarovanci, saj v blagajno plačujejo bistveno več kot delodajalci, ki so odgovorni, da zaposleni delajo zdravi in dalj časa.

Trije dosedanja poskusi pogajanj o novem socialnem sporazumu, ki bi bil tudi okvir za izvedbo pokojninske reforme, po Mikličevih besedah niso bili uspešni zlasti zaradi tega, ker razprava o izhodiščih sploh ni bila mogoča. Na vprašanja, ki so jih ZSSS in drugi postavljali, naprimer ob beli knjigi, niso nikoli dobili odgovorov. Miklič je opozoril tudi na zakon o varstvu pri delu, ki je v proceduri že pet let, verjetno zato, ker bo povečal obveznosti delodajalcev. Delodajalci delavce pogosto silijo, da delajo več, kot določa zakon, ne da bi jim te nadure plačevali.

Gregor Miklič je omenil še premajhne plače, ki večini zaposlenih ne omogočajo, da bi s plačevanjem višjih prispevkov izboljšali svojo socialno varnost.

Letošnja pogajanja o socialnem sporazumu so se po Mikličevih besedah končala prehitro in brez usklajenih pogledov. Takšen rezultat je posledica tega, da vlada sploh ni bila pripravljena poslušati predlogov druge strani.

Vse pokojninske reforme v Evropi so potekale postopno in dogovorno - tudi naša reforma ne bo dala rešitev za 30 let, ampak jih bo treba spreminjati vsakih nekaj let. Tudi priznani strokovnjak Tamburi nas je po Mikličevih besedah svaril pred radikalnostjo reforme in opozarjal, da nov sistem ne bo cenejši.

Miklič je delodajalskim organizacijam očital, da se strinjajo s predlogi reforme, čeprav za starejše delavce nimajo delovnih mest.

Ekonomsko-socialni svet sploh ni dobil predloga pokojninskega zakona. Sedaj vlada socialnim partnerjem le obljublja, da bo z njimi usklajene rešitve sprejela za svoje.

Miklič je svoje izvajanje končal z ugotovitvijo, da ZSSS skrbi za tiste, ki se bodo upokojili v naslednjih 15 letih, ne čez 50 let. Pokojninski sistem mora namreč biti vzdržan zlasti za tiste, ki končujejo delovno kariero.

Franček Kavčič

Sedma skupščina Sindikata obrtnih delavcev Slovenije

Osrednja točka programske usmeritve sindikata obrtnih delavcev v prihodnje je krepitev moči sindikata. Kako jo doseči? S povečevanjem števila članov, z organizacijskim povezovanjem z drugimi sindikati v Zvezi svobodnih sindikatov na eni strani ter sodelovanjem z drugimi sindikati. Razmere v Sloveniji ne dovoljujejo, da bi le z močjo znanja dosegali sindikalne cilje. Za to je potrebna tudi drugačna moč, sposobnost organizirane in med sindikati usklajene akcije. Tako bi lahko najkrajše opisali programske cilje republiškega odbora sindikata obrtnih delavcev za prihodnje štiriletno obdobje, sprejete na nedavni, sedmi skupščini tega sindikata. Na tej skupščini so delegati izvolili tudi nov, enajst-članski republiški odbor (v resnici je v njem samo en nov član, je pa odbor zdaj manjši za dva člana), nadzorni odbor, izvolili na novo dosedanjega predsednika in sekretarja odbora na ti mesti in določili tri delegate sindikata obrtnih delavcev za tretji kongres ZSSS. Sprejeli pa so tudi poročilo o delu republiškega odbora za minulo štiriletno obdobje ter poročilo nadzornega odbora.

je seveda temelj moči vsake organizacije, tudi sindikata. Letos se je spremenila tudi višina članarine na odstotek bruto plače,

ohranitev, kajti možnosti za povečevanje so majhne. Poudaril je pomembnost poklicnega izobraževanja, v katerem so skladi za izobraževanje

Vodstvo Zveze svobodnih sindikatov in vodstvo sindikata obrtnih delavcev na sedmi skupščini tega sindikata: Dušan Semolič, Peter Jančar, Rajko Lesjak in Martin Muršič.

V iztočnici za razpravo o poročilu o dosedanjem delu je predsednik republiškega odbora Peter Jančar poudaril, da delavcem in sindikatom ni bilo nič podarjenega, da so dosežene pravice morali izboriti sami. Zato pa potrebujejo delavci močno, sodobno in učinkovito organizirano sindikalno organizacijo. Spregovoril je tudi o sindikalnem pluralizmu. Sindikati bi morali delovati enotno v vseh akcijah za delavske koristi. Zaposlene zlasti v manjših podjetjih naj zastopa sindikat, ki ima največ članov med njimi. To bi lahko bila sindikalna in delavska akcijska enotnost prihodnosti, ki je zelo potrebna za moč in vpliv sindikata. Ideološki in strankarski vplivi v posameznih sindikatih ne bi smeli škodovati delavskim interesom, je poudaril Peter Jančar in dodal še nekaj besed o odnosu sindikata do delodajalcev. Sindikat obrtnih delavcev bo še naprej neomajno terjal, da delodajalci izpolnjujejo svoje pogodbene obveznosti do zaposlenih in spoštujejo vsa določila delavske zakonodaje. Lastniki podjetij imajo tudi moralno obveznost do delavcev v materialni stiski, predvsem pa obveznost, da s svojim kapitalom gospodarijo tako, da bodo delavci imeli človeka vreden zaslužek. Jančar je prepričan, da je v skupnem interesu delavcev in lastnikov učinkovito delo in uspešno gospodarjenje. Vendar ta interes ne sme temeljiti na patriarhalnem odnosu, za to pa lahko največ naredijo odgovorni sindikalni delavci.

Dosedanji in novi sekretar republiškega odbora sindikata obrtnih delavcev Martin Muršič je poročal o delu republiškega odbora v minulih štirih letih; zastavljeni programski cilji so bili bolj ali manj doseženi. Na delo sindikata v tem obdobju so vplivale nekatere novosti, ki so se

Osrednje vprašanje - krepitev sindikata

Novi (stari) izzivi in novo (staro) vodstvo - Uspešno opravljeno delo v preteklem obdobju

v zadnjih letih zgodile. Med njimi so prehod na evropsko primerljivo standardno klasifikacijo dejavnosti, ki bo povzročila spremembe v organiziranosti sindikatov in bo nanje treba reagirati. Vendar ne s preprostim prenosom žiro računa in datotek v drug sindikat, kot je kasneje v razpravi dejal Muršič, pač pa odgovorno in dogovorno.

Za eno najtežjih nalog v preteklem obdobju se je izkazalo novačenje članov. Potem, ko so v sindikatu obrtni očistili evidenco članstva vseh, ki so bili le navidezno člani, se je izkazalo, da je članov tega sindikata 3826 in ne preko 10.000. Glede na število zaposlenih v obrti (preko 85.000) in v drobnem gospodarstvu (skoraj 23.000) sindikat obrtnih delavcev v preteklem obdobju ni bil dovolj učinkovit pri novačenju članov. Število članov pa

sprejet pa je bil tudi pravilnik o finančnem in materialnem poslovanju sindikata. Članstvo, je dejal Muršič, je dojel pomen dviga članarine, za kar gre pretežen del zaslug sekretarjem in aktivistom na nižjih ravneh organiziranosti. Novi pravilnik bo polno uveljavljen do konca tega leta in po njem naj bi prihodek od članarine zadoščal za pokritje osnovnih stroškov delovanja sindikata na vseh ravneh organiziranosti, če se bo primerno povečalo tudi število članov. In pa, kar ni nepomembno, če se bodo dosledno spoštovale določbe pravilnika o finančnem in materialnem poslovanju sindikata obrtnih delavcev.

Od nalog, ki jih je republiški odbor opravil v preteklem obdobju, je omenil boj za ohranitev delavskih pravic in izpostavil dejstvo, da je in bo šlo veliko energije za njihovo

obrnih delavcev odigrali važno vlogo. Tudi zaradi tega je bila v obrti večja stabilnost zaposlitve kot v drugih dejavnostih, je menil Martin Muršič. Tako kot skladi za izobraževanje imajo temelj v kolektivni pogodbi dejavnosti tudi stanovjski skladi, kateri vloga pri krepitvi socialnega položaja delavcev, zaposlenih v obrti ni zanemarljiva. Za krepitev pripadnosti sindikatu so bila pomembna tudi vsakoletna srečanja obrtnih delavcev, doslej jih je bilo 16, saj na njih redkokdaj ni bilo več kot 2500 udeležencev. Na koncu je Martin Muršič poudaril še izjemen pomen obveščanja članstva preko glasil Delavec v obrti in Nova delavska enotnost in prek drugih oblik obveščanja.

Po kratki razpravi, oglašil se je samo Forto Turk s celjske območne organizacije ZSSS, z njegovo razpravo pa je bilo poročilo dopolnjeno, so poročilo o delu republiškega odbora v zadnjih štirih letih delegati enoglasno sprejeli.

Forto Turk je načel problem majhnega števila novih pogodb o delu za nedoločen čas. Takih je med vsemi samo 8 do 12 odstotkov. Moti ga tudi nespoštovanje določil kolektivne pogodbe o tarifah in o delovnem času. Delodajalci omejujejo delavce s pretirano uporabo konkurenčnih klavzul. Kar tretjina obrtnikov ravna z zaposlenimi kot v najbolj "črnih časih" je dejal in se zavzel za širšo akcijo pri organih, ki potrjujejo pogodbe o delu.

Muršič je predstavil tudi programske usmeritve za naslednje štiriletno obdobje. Podrobno smo jih predstavili že v 35. številki našega časnika. Sekretar ROS obrtnih delavcev je uvodoma dejal, da so nadaljevanje v dosedanjem obdobju postavljenih nalog in ciljev in neločljivo vezane na program ZSSS. Poudaril je še, da so cilji, kar je zelo pomembno, realno zastavljeni, in dodal, da je ta sindikat od nekdanj vajan klasičnega sindikalnega boja, saj v obrtni dejavnosti nikoli ni bilo veliko družbene lastnine.

V tej dejavnosti zaradi tranzicije in razpada nekdanje Jugoslavije ni bilo tako velikega osipa delovnih mest, kot v nekaterih drugih dejavnostih. V težavah pa so se znašli delavci, ki so iz nekdanj družbenih podjetij prešli v zasebna, kar velja zlasti za zaposlene v nekdanj stranskih dejavnostih večjih družb. Tu so razmere surove, je dejal Muršič.

Ozrednje vprašanje programske usmeritve sindikata obrtnih delavcev je krepitev sindikalne organizacije, pri čemer se kaže potreba po tesnej-

Posebej je izpostavil problem zdravja in varnosti pri delu v tej dejavnosti. Poleg žagarstva in lesarstva namreč obrt "proizvaja" največ delovnih invalidov. Agresivni kapital to področje potiska v stran, kar se opaža denimo po velikem pritisku na zaposlene invalide in matere z otroki. Težavno področje delovanja torej, vendar potrebno večje pozornosti sindikata.

Socialna politika se vse bolj zaostrojuje. Cilj sindikata so čimbolj enakomerno razporejene dobrine, zato ne more popuščati v boju za socialne pravice zaposlenih v imenu nekakšnega izenačevanja le-teh s pravicami v Evropski uniji. Navsezadnje bi prej kazalo prilagoditi evropskim tiste pravice, kjer zaostajamo, je poudaril Muršič.

Na koncu svojega kratkega sprehoda skozi programske usmeritve v prihodnje se je dotaknil tudi nujnosti doseči optimalno organizacijo sindikata glede na koristi članov in materialno moč sindikata. Dejal je, da bo v prihodnje treba sodelovati pri izobraževanju obrtnih delavcev

obrnih delavcev skorajda nima članstva, je dejal Miklič in poudaril, da bi bilo treba z ustreznjo aktivnostjo članstvo povečati s sedanjega štiri do pet-odstotnega deleža med zaposlenimi na deset ali več odstotnega. Vsaj trije razlogi govorijo v prid takšni akciji: dolgoletna tradicija članstva v tej dejavnosti, velika izkoriščenost zaposlenih v obrti s strani lastnikov in trenutno premajhna moč sindikata obrtnih delavcev, da bi lahko delavce zaščitila. Miklič je predlagal, naj bi sindikat svojo akcijo bolje marketinško pripravil, zanjo zagotovil sredstva in da bi jo izpeljal v širšem obsegu kot doslej. Akcija naj delavcem razloži prednosti, ki jih bodo imeli izključno kot člani sindikata obrtnih delavcev in v okviru ZSSS.

Andrej Kranjc z velenjske območne organizacije ZSSS ni imel

obratovalnic pogosto naleti na negativen odnos lastnikov. Posebej pa je izpostavil vprašanje pregleda nad pogodbami o zaposlitvah. Vanje kot sindikalni aktivist nima vpogleda, so pa podatki v njih pomembni pri pogajanjih o kolektivni pogodbi, zato bi bilo treba to pravico sindikatov zagotoviti v kolektivni pogodbi.

Kot posebno metodo dela pa je predlagal občasna srečanja sekretarjev območnih sindikalnih organizacij, na katerih bi uskladili poglede in izmenjali izkušnje. Martin Muršič je menil, da so že doseženo možnosti za izmenjavo pogledov in izkušnje dovolj dobre in da takšnih srečanj ni treba institucionalizirati. Vendar je Andrej Kranjc menil, da takšna srečanja vseeno ne bi škodila, je pa kajpak tudi sam proti formalizmu.

Zahvala in darilo

Posebej toplo so se delegati skupščine zahvalili Alojzu Zajcu za dolgoletno članstvo v sindikatu obrtnih delavcev in za predsednikovanje nadzornemu odboru, pri čemer je opravil veliko delo. Zajc je dobil tudi simbolično darilo, ob čemer je ostal skoraj brez besed.

šem sodelovanju med sindikati v Zvezi svobodnih sindikatov in tudi z drugimi sindikati.

Stalna naloga je dograjevanje kolektivnih pogodb. Obetajo se trda in težavna pogajanja, je poudaril Martin Muršič. Sindikat bi pravice delavcev dograjeval, vendar je to odvisno od sindikata obrtnih delavcev samega in od uspešnosti drugih sindikatov pri pogajanjih o kolektivnih pogodbah.

vsaj tako kot doslej, prav tako pa kaže najmanj ohraniti oblike obveščanja delavcev, ki so za sindikat zelo pomembne.

Razprava o programskih usmeritvah je bila obsežnejša kot o poročilu o delu.

Jože Miklič iz območne organizacije ZSSS Novo mesto je ponudil svojo pomoč in dosedanje izkušnje pri aktivnostih za pridobivanje novih članov. Z nekaterih območij sindikat

pripomb na predloženo gradivo, dodal pa je, da na terenu čuti težave zaradi prehoda zapsolnih v družbenih dejavnostih v zasebna podjetja, predvsem zaradi kršitve pravic delavcev. Pomembno bi bilo vzpostaviti metodo sodelovanja z inšpekcijo dela, stalnega izmenjevanja pogledov, izkušenj. Akcijo za pridobivanje novih članov bi kazalo organizirati po domovih zaposlenih (pošiljanje gradiv), saj ob obiskih

Kako ohraniti članstvo, se je spraševal Anton Stražišar z območne organizacije Gorenjske. Delavci iz propadlih velikih obrtnih podjetij, ki so prešli k zasebnikom, so za sindikat izgubljeni, ker lastniki sindikalnemu aktivistu zapirajo vrata. Zato bi kazalo biti pozoren na podjetja, ki bodo očitno prej ali slej propadla in slediti tem delavcem, da bi ohranili članstvo v sindikatu, je menil.

Branka Jurak z območne organizacije Podravje pa je omenila, da veliko ljudi ne ve, kdo vse sodi v ta sindikat. Po zdaj uporabljeni standardni klasifikaciji dejavnosti bi kar tri četrtine v gospodarstvu zaposlenih sodilo v sindikat obrtnih delavcev, je poudarila. Ta sindikat bi lahko postal največji sindikat med vsemi. Dobro bi bilo podrobno navesti v kolektivni pogodbi, kaj vse sodi vanj. Tako bi se izognili tudi marsikateri izgubljeni pravdi za delavske pravice, ki jo sindikati izgubijo, ker jo bijejo na osnovi napačne kolektivne pogodbe.

Delegati skupščine so na koncu razprave pooblastili republiški odbor, da programske usmeritve dopolni še v duhu predlogov razpravljalcev, in dokument sprejeli. Na koncu skupščine so se lotili volitev, rezultate pa smo omenili v uvodu. Na skupščini so v delegacijo tega sindikata za tretji kongres ZSSS določili poleg predsednika Petra Jančarja (ki je član po položaju) še Alenko Kovačič, Jožeta Kocmana in Martina Muršiča. Nova (in stara) predsednik in sekretar republiškega odbora Peter Jančar in Martin Muršič sta se delegatom zahvalila za ponovno izkazano zaupanje. Prvi z besedami, da gre pri tem za izkazano zaupanje tudi v delo sindikalnih delavcev na območjih, drugi pa z mislijo, da pričakuje sodelovanje v korist članstva sindikata še naprej.

Skupščina Sindikata obrtnih delavcev Slovenije: od 32 delegatov se jih je skupščine udeležilo 25.

Kemična industrija Kamnik d. d., od nekdanj znana pod nazivom "barutana" zaradi proizvodnje za vojaške potrebe, se je kot delniška družba registrirala oktobra leta 1996. Decembra istega leta so zaposleni izvolili svet delavcev. Svet je 11-članski, ker je bilo takrat zaposlenih več kot 400 delavcev, točneje 450. Zdaj jih je še 374. Nihče v podjetju ni zaposlen kot soupravljaec, niti s polovičnim delovnim časom ne. Za tako rešitev v participacijskem dogovoru so se odločili zaradi tržnih razmer. Podjetje namreč že dolgo ne izdeluje več razstreliv za potrebe vojske, pač pa samo v industrijske namene, prostor zanje pa si mora v veliki meri izboriti na svetovnem namesto na nekdanjem jugoslovanskem trgu. Pri tem opažajo, da ima konkurenca manj težav z zniževanjem stroškov, in to bo za Kemično industrijo Kamnik v prihodnje velik izziv. Tudi denarja, ki bi svetu delavcev po zakonu pripadel - ves participacijski dogovor je sicer sklenjen natanko po "črki zakona" in nič več - svet delavcev ne porabi v celoti. Tako nam je uvodoma razložil predsednik sveta delavcev v Kemični industriji Kamnik Srečo Pestotnik, ko smo se pogovarjali o soupravljanju v tem podjetju.

Na kakšnem delovnem mestu delate? Ali lahko opravljate oboje, svoje delo in funkcijo predsednika sveta delavcev?

Sem nadzornik elektrostrojev in naprav. Nadzorujem vso elektriko, kolikor je je v tovarni. Seveda opažam, da je zaradi rednega dela težje delovati v soupravljanju. Po drugi strani pa je profesionalni funkcionar strošek, ki si ga po našem prepričanju v sedanjih tržnih razmerah in poslovnih izzivih, ki nas čakajo, ne bi bilo smotno privoščiti.

Kaj storite s preostankom sredstev za delo sveta delavcev, ki jih ne porabite? Po zakonu smete z njimi samostojno razpolagati.

V participacijskem dogovoru je določeno, da neporabljeni denar za delo sveta delavcev ostane podjetju. Seveda gre za fiktivno neporabljen sredstva, saj svet delavcev nima svojega konta, na katerega bi podjetje nakazalo določeno vsoto in neporabljen sredstva spet prenašalo na svoj konto. To je pomanjkljivost participacijskega dogovora. Takrat, ko smo dogovor sklepali, smo pač bili neizkušeni začetniki in je izpadlo kot je. Zaradi naše neizkušnosti se tudi nismo dogovorili za nobeno tako imenovano nadstandardno možnost porabe sredstev.

No, nadstandardne pravice so tako stvar dogovora z upravo... Odkod pa črpate sredstva za izobraževanje članov sveta delavcev?

V ta namen uporabljamo sredstva, ki jih dobimo za delo sveta delavcev. Svet delavcev zase ne potrebuje veliko sredstev, pa tudi izobraževanja se ne udeležujemo v takem obsegu kot bi mogli. Bolj se poslužujemo obiskov in predavanj raznih strokovnjakov pri nas. Ravnamo torej zelo varčno.

Ali se varčno ravnanje sklada z vabljenjem predavateljev v podjetje? Ali so sindikalni izobraževalni seminarji dražji?

Včlanjeni smo v združenje svetov delavcev, ki ima z Dezapom pogodbo o izobraževanju. Predavanja Deza pa gredo na račun članarine v zdru-

Bili smo neizkušeni, naivni

Predsednik sveta delavcev KIK d. d. iz Kamnika Srečo Pestotnik o "otročih boleznih" soupravljanja, o tem, kako bi zdaj sklenil drugačen participacijski dogovor

Srečo Pestotnik

ženju. Članarina pa znaša 56.000 tolarjev za šest mesecev. To članstvo in naročnina mesečnika Industrijska demokracija so največji stroški sveta delavcev, plus seveda materialni stroški delovanja sveta. Mislim, da je članstvo v združenju koristno, kajti soupravljanje pri nas še nima tradicije in o njem še ne vemo dovolj. Zlasti malo je znanja tam, kjer nimajo profesionalnih delavcev v svetu delavcev, kot pri nas.

V podjetju ste večinski lastniki. Mnogi trdijo, da notranji lastniki niso pravi, da bodo podjetja zaživila šele, ko se bodo pojavili "pravi", zunanji lastniki. Kako vi gledate na notranje lastništvo?

Jaz bi bil veliko raje lastnik v kaki drugi firmi, tu bi pa samo delal. Vendar pa ustanovljamo družbo pooblaščenko in posebna komisija pravkar proučuje, ali iti v to ali ne, kajti tudi ta družba predstavlja določen strošek. Čeprav menim, da je boljše biti solastnik v drugem kot v "svojem" podjetju, menim tudi, da je prav, da so notranji lastniki organizirani.

Participacijski dogovor imate podpisan: ali je bilo upravo - mimogrede, koliko članska je? - težko pripraviti k podpisu?

Uprava je enočlanska. Težav zaradi dogovora ni bilo, pripravljali smo ga skupaj s pooblaščencom uprave za stike s svetom delavcev. Edino odprto vprašanje je bilo, ali imeti profesionalnega predsednika sveta ali ne. Direktor je želel v dogovor vnesti določilo, da se svet delavcev odpoveduje profesionalcu, svet delavcev pa je menil in tudi izbral, da je treba pustiti to možnost odprto za kdaj kasneje.

Ali ste poskušali doseči kaj nadstandardnega?

Ne, ker za to možnost sploh nismo vedeli. Dogovor smo začeli pripravljati takoj potem, ko se je svet delavcev konstituiral, in jaz še nisem bil dovolj seznanjen z možnostmi. Najbolj mi je žal, da smo tako slabo izkoristili možnosti glede sredstev. Morali bi si izboriti svoj konto. Zdaj moram, glede na

določilo v participacijskem dogovoru, vsak strošek napovedati.

Kaj bi storili s preostankom denarja, če bi ga lahko razporejali?

Menili smo, da bi morda pomagali socialno šibkim. Vendar je dajanje take pomoči bolj stvar sindikata. Vsekakor bi ga lahko uporabili za izobraževanje ne le članov sveta delavcev, ampak vseh zaposlenih. Zaposleni slabo poznajo namen in bistvo soupravljanja, saj še kar mislijo, da je svet delavcev kot delavski svet in da odloča o poslovnih politikah. Skratka, ne ločijo soupravljanja od nekdanjega samoupravljanja. Neporabljeni denar bi vsekakor lahko pametneje porabili, kot da ostaja podjetju. Morda tudi za sežnino članom sveta delavcev.

Kakšen je odnos med upravo in svetom delavcev, pri pravicah sveta delavcev, da sodeluje, in pri obveznostih uprave, da ga obvešča, da išče njegovega soglasja za določene zadeve? Ali uprava počne vse to?

Tako kot se učimo soupravljanja člani sveta delavcev, se ga najbrž uči tudi uprava. Kakor kaj uide svetu delavcev, se enako dogaja upravi, vendar mislim, da ne namerno. Uprava je doslej upoštevala vse naše pripombe in predloge. Če smo kdaj opozorili, da za kak sklep potrebujemo soglasje sveta delavcev, je pri pravni službi to preverila, in če smo imeli prav, je gradivo brez upiranja poslala svetu delavcev.

Ali bi kdaj potrebovali zunanjo pomoč pri strokovnih vprašanjih? Neodvisnega svetovalca?

Vsekakor, zato se tudi obračamo po pomoč na sindikat ali pa sami poiščemo strokovnjaka. Pri pripravi pannožne kolektivne pogodbe, sprejete letos, pa smo mi pomagali sindikatu.

Ali ni pogajanje o kolektivni pogodbi naloga sindikata? Ali svet delavcev pri tem ni prestopil meja svojih pristojnosti?

Seveda to delo ne sodi med naloge sveta delavcev. Svet delavcev samo nadzoruje izvajanje kolektivne pogodbe. Sindikatu sem pomagal kot prijatelj, ne kot predsednik sveta delavcev. Svet delavcev je svojčas dal soglasje k pravilniku o nagrajevanju in napredovanju. Za to je imenoval svojo komisijo, ki je pregledala predlog uprave s pomočjo zunanjega svetovalca in potem z upravo uskladila vsebino. Ker se je to zgodilo že pred pripravo kolektivne pogodbe, me je predsednik sindikata vprašal, kdo mi je pri pripravi pravilnika o nagrajevanju svetoval. Odgovor je bila vsa moja pomoč in sodelovanje pri kolektivni pogodbi.

V pripravo kolektivne pogodbe pa me je hotela kot predsednika sveta delavcev vključiti uprava, vendar sem to odklonil.

V zadnjem času se precej govori o slabem razmejevanju področij dela med sveti delavcev in sindikati v podjetjih. Kakšne so vaše izkušnje?

S sindikatom zelo dobro sodelujemo, vendar mislim, da vemo, kaj je v pristojnosti enega in drugega organa. Na sejah sicer pride do poskusov obravnave sindikalnih tem, vendar jih zavrnemo.

Delavskega direktorja nimate; ali ste se tako odločili zaradi denarja, ali pa je bila ovira enočlanska uprava. Imate občutek, da bi bil potreben?

Enočlanska uprava je bila največja ovira, saj bi morali spremeniti statut. Poleg tega nas je zaposlenih le 374, torej manj kot 500 in za toliko zaposlenih delavski direktor po zakonu ni samoumeven... Posvetoval pa sem se tudi s kolegi iz drugih podjetij. V enem izmed velikih slovenskih podjetij mi je predsednik sveta delavcev povedal, da so se izjalovila pričakovanja zaposlenih od delavskega direktorja. Da ta preveč "dih" z upravo, da ni več v tolikšni meri na strani delavcev.

Ali ste kdaj prišli v konflikt z upravo, da bi ta kdaj ne storila česa, kar bi morala in bi "padla" pod kazensko določila zakona o soupravljanju? Ali ste kdaj potrebovali arbitražo?

Ne, ne eno ne drugo se ni niti enkrat zgodilo. Sicer pa se glede arbitražne komisije še nismo dogovorili. Nismo se ujeli pri določitvi petega člana. No, tudi spora še nismo imeli takega, da bi jo potrebovali. Konec koncev stalna arbitražna tudi ni nujna, saj bi počasi izgubila svoj pomen, če ne bi imela dela... Zato se je nemara boljše posluževati občasne arbitraže.

Bivši delavci podjetja Radenska-Sistemi se počutijo izigrane

Praden je šlo podjetje Radenska Sistemi v stečaj, so delavcem vodilni iz delniške družbe Radenska veliko obljubljali. Deset mesecev po uvedbi stečajnega postopka je večina še vedno na zavodu na zaposlovanje, kjer zaman čakajo na izpolnitev obljub. Zato se delavci sprašujejo, ali je šlo pri vsem skupaj res samo za to, da se je Radenska znebila kovinskopredelovalnega podjetja, ki je bilo v težavah, in na ta način povečala svoj dobiček na račun njihove nesreče. Delavci se tudi sprašujejo, ali bi tovarna polnilne opreme lahko še danes delala, če bi pri sanaciji podjetju pomagala mati in sestra.

“Za podjetje Radenska Sistemi, ki je bilo v sto odstotni lasti delniške družbe Radenska, je pristojno sodišče uvedlo stečajni postopek 5. januarja letos. Tako je ostalo brez dela in zaposlitve 160 delavcev,” pravi predsednik Skei v podjetju v stečaju Milan Vajs.

Delovna mesta za kovinarje iz Radenske

Tovarno Radenska Sistemi, ki je proizvajala polnilne linije za mineralne vode, pivo, vino, šampanjce in različne sokove so zgradili konec sedemdesetih let. Radenska je tovarno postavila zaradi tega, da je lahko v njej zaposlila višek vzdrževalcev, ki so skrbeli za vzdrževanje polnilnih linij pri polnjenju mineralnih vod in brezalkoholnih pijač. “Na trgu je bilo takrat veliko povpraševanje po polnilnih linijah, naše podjetje pa je imelo odlične in izkušene vzdrževalce,” pravi Vajs.

Vendar pa je kmalu po otvoritvi tako kot vsa naša kovinskopredelovalna industrija tudi tovarna polnilne opreme v Radencih zašla v težave. Do leta 1990 je podjetje proizvajalo polnilne linije, nato pa je začelo tudi s proizvodnjo pakirne tehnike. Vendar pa tudi to ni veliko pomagalo, saj je tovarni dodatne težave povzročil razpad nekdanjega jugoslovanskega tržišča.

“V sredini osemdesetih let je bilo v podjetju zaposlenih okoli 370 delavcev, leta 1997 pa še samo 200. Ob stečaju nas je bilo 160,” pravi Vajs. “Letna realizacija podjetja je znašala od 1,2 do 1,4 milijarde tolarjev, podjetje pa je ob stečaju proizvajalo pet programov. 80 do 90 odstotkov celotne proizvodnje smo izvozili.”

“V devetdesetih letih so poskušale podjetje sanirati tri ekipe. Kljub prizadevanjem pa zelenih rezultatov ni bilo, saj podjetju nista ustrezno pomagali niti mati in sestra. Delavci smo dobili celo občutek, da se je Radenska v celoti, ki je eden najbolj uspešnih sistemov v Sloveniji, bolne hčere želela preprosto rešiti. Vodilni iz Radenske so radi opozarjali na to, da lastniki terjajo čim večji dobiček, zato za zdravljenje lastne hčere ni bilo nikoli dovolj denarja. Res pa je tudi, da trenutno poslovanje v kovinskopredelovalnem podjetju pri nas ne more biti tako dobičkanosno, kot poslovanje v nekaterih drugih panogah.”

Mačehovski odnos do hčere

“Podjetje Radenska Sistemi je prvih pet mesecev lanskega leta končalo pozitivno, nato pa je podjetju začelo primanjkovati dela,” pojasnjuje Vajs. “Ko bi podjetje najbolj potrebovalo pomoč, pa je dobilo odločilni udarec ravno od svoje sestre:

Bo Radenska izpolnila obljube, ki jih je dala delavcem hčerinskega podjetja?

Radenska tri srca. Sestrsko podjetje, ki je nabavljalo novo tehnologijo, je namreč polnilno linijo za 8 milijonov mark kupilo pri konkurenčnem podjetju v Nemčiji. S tem Radenska Sistemi ni izgubila samo velikega posla, temveč tudi dobršen del poslovnega ugleda. Partnerji iz tujine so začeli odpovedovati celo sklenjene pogodbe za nabavo polnilnih linij. Kupci so sklepali logično: če lastne polnilne linije niso dobre niti za Radensko, ki jih proizvaja, zakaj bi jih kupovali mi.”

Zakaj se v sistemu niso mogli dogovoriti, da bi sestrsko podjetje kupilo polnilno linijo v Radenski Sistemi? “Vodilni v sestreskem podjetju in Radenski so se izgovarjali, češ da naša tovarna ni izdelala še nobene takšne linije in da bi bil to za naše podjetje prototip. Prav tako so nam očitali, da je pri naših proizvodih preveč reklamacij. Vendar to ne drži, kar je pokazala tudi kvaliteta proizvodov, ki jih je podjetje dokončalo po uvedbi stečajnega postopka,” je prepričan Vajs.

Delavci so prepričani, da se je Radenska na ta način elegantno znebila hčere in sestre, ki ji je povzročala sive lase ter povečala svoj dobiček.

“S stečajem našega podjetja pa se je sistem znebil tudi okoli 30 invalidnih delavcev, ki so postali invalidi ravno v Radenski,” opozarja Vajs.

“Pred uvedbo stečajnega postopka, so nam vodilni delavci iz delniške družbe obljubljali, da bodo poskrbeli več ali manj za vse zaposlene, saj je Radenska uspešen poslovni sistem, ki se širi. Dejansko smo se delavci skupaj z vodstvom podjetja trudili, da bi tovarno rešili, vendar je imelo vodstvo sistema očitno drugačne načrte. Ko je bilo potrebno podpisati predlog za uvedbo stečajnega postopka, ga naš takratni direktor ni hotel podpisati, saj smo bili vsi skupaj še prepričani, da ga lahko s skupnimi moči rešimo. Zato so v podjetju nastavili prokurista, ki je tovarno poslal v stečaj,” pravi Vajs.

“Pred pokopom hčere sta ji mati in sestra, če lahko rečem v prisposobi, pobrali tudi ves nakit, saj sta imeli na delu premoženja hipoteka,” pravi z grenkim nasmeškom Vajs.

“Delavci smo bili ob uvedbi stečajnega postopka presenečeni. Uradno zanj sploh nismo pravočasno zvedeli, zato smo še dva dni po stečaju pridno delali in reševali tovarno pred najhujšim. Šele ko je prišel stečajni upravitelj in nam razdelil knjizice, smo dojeli, kaj se je zgodilo,” pravi Vajs.

“Še decembra leta 1997, torej slab mesec pred stečajem, smo imeli delavci sestanek z vodstvom delniške družbe in predstavniki nadzornega sveta Radenske. Takrat so nam obljubljali, da bo v primeru stečaja podjetja prišlo verjetno do prisilne poravnave v stečajnem postopku. Prav tako so nam zagotavljali, da bo določeno število delavcev dobilo zaposlitev pri stečajnem upravitelju, za

večino ostalih pa naj bi poskrbeli znotraj sistema Radenske. Delniška družba naj bi delavcem pomagala tudi pri samozaposlovanju. Zato smo se delavci ob stečaju pomirjeni razšli, saj smo zaupali v najbolj uspešno podjetje v Pomurju,” pravi Milan Vajs.

90 odstotkov delavcev je še vedno na zavodu

Žal pa je bila stvarnost precej drugačna. “Do konca aprila je v podjetju v stečaju delalo od 65 do 90 delavcev, ki jih je nazaj na delo poklical stečajni upravitelj. Od aprila do konca junija pa je delalo pri stečajnem upravitelju okoli 30 delavcev. V prvi polovici leta je podjetje v stečaju, ki je dokončalo začetno proizvodnjo, poslovalo pozitivno. Od takrat naprej pa v podjetju delata samo dva delavca: računovodja in gospodar,” pojasnjuje Vajs. “Medtem ko je proizvodnja v podjetju v stečaju usihala, pa Radenska ni izpolnila svojih obljub do delavcev. Zaposlili so manj kot 10 odstotkov delavcev, na ostale pa so pozabili.”

Delavci so v stečajnem postopku vložili svoje terjatve. “Skupno podjetje v stečaju delavcem dolguje okoli 180 milijonov tolarjev. Gre zlasti za neizkoriščene letne dopuste, neizplačane nadure, jubilejne nagrade in nekatere druge prejemke.”

Največji upnik podjetja je sestrsko podjetje Radenska tri srca, drugi največji upnik so delavci, v upniškem odboru pa imajo svoje predstavnike še Zavarovalnica Triglav, Kovinotehna in Pomurska banka. “Nadaljnja usoda blizu 200 brezposelnih kovinarjev v Radencih je odvisna od tega, kako bo potekal stečajni postopek in kakšna bodo v zvezi s tem stališča upniškega odbora,” opozarja Milan Vajs. “Delavci se zavzemamo za to, da bi tovarno prodali v celoti, četudi za nekoliko nižjo ceno. Samo tako lahko računamo, da bo proizvodnja v tovarni ponovno stekla in da bomo v Radencih kovinarji ponovno imeli delo. Če bo v stečajnem postopku tovarna razprodana po delih, se kovinarjem v naši občini slabo piše. Upamo, da naše bivše sestrsko podjetje kot največji upnik ne bo gledalo samo na svoje interese, temveč tudi na interese kraja in delavcev. Sicer pa delavci pričakujejo od vodstva Radenske, da bo držalo besedo in zagotovilo svojim dolgoletnim sodelavcem zaposlitev v domačem kraju.”

“Tovarna polnilne opreme ima perspektivo, saj za njene proizvode na trgu še vedno vlada povpraševanje, v Radencih pa je dovolj kovinarjev, ki imajo znanje in izkušnje za njihovo proizvodnjo,” je prepričan Milan Vajs.

Bivši delavci Radenske Sistemi se počutijo ogojufane za delovna mesta. Vendar pa ima delniška družba Radenska še vedno čas, da jim pomaga in izpolni svoje obljube.

T. K.

Milan Vajs: Proizvodnja polnilnih linij v Radencih ima perspektivo, zato podjetje Radenska Sistemi v stečajnem postopku ne bi smeli razprodati po delih

IZ § ODNE PRAKSE

Piše: dr. Aleksej Cvetko

Sprememba (transformacija) trajanja delovnega razmerja

Čprav je delavec ostal na delu tudi po poteku poteku časa, določenega v pogodbi o zaposlitvi za določen čas, ne gre v vsakem primeru za spremembo (transformacijo) delovnega razmerja iz delovnega razmerja za določen čas v delovno razmerje za nedoločen čas, saj je sicer možna sprememba odvisna od številnih okoliščin.

(Sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. VIII Ips 92/98 z dne 23. 6. 1998)

Sodišče prve stopnje je z obravnavano sodbo ugodilo zahtevkom tožnikov, ugotovilo, da jim delovno razmerje pri toženi stranki ni prenehalo, ampak še traja in da jih je zato ta dolžna pozvati nazaj na delo, jim ponuditi v podpis pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas ter jim z zamudnimi obrestmi izplačati zapadle zneske osebnega dohodka ter drugih prejemkov, ki bi jih prejeli, če bi delali.

Sodišče druge stopnje je z izpodbijano sodbo zavrnilo pritožbo tožene stranke kot neutemeljeno in

potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

Zoper pravnomočno sodbo sodišča druge stopnje je tožena stranka vložila pravočasno revizijo, v kateri je uveljavljala revizijski razlog zmotne uporabe materialnega prava. Navajala je, da je delovno razmerje danes, za razliko od preteklosti, ko je šlo za asociativna delovna razmerja, pogodbeno razmerje, ki dopušča tudi spremembo delovnega razmerja po volji strank. Zato je možno spremeniti delovno razmerje iz delovnega razmerja za nedoločen čas v delovno razmerje za določen čas, saj veljavni predpisi take spremembe ne onemogočajo.

Revizijsko sodišče je reviziji ugodilo, razveljavilo sodbi obeh nižjih sodišč in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo sojenje. Svoj sklep je obrazložilo:

Revizija je utemeljena zaradi zmotne uporabe materialnega prava, na kar pazi revizijsko sodišče že po uradni dolžnosti, vendar ne iz razlogov, ki jih navaja revizija (386. člen ZPP).

V izpodbijani sodbi drugostopenjsko sodišče ugotavlja, da je tožena stranka sklenila s tožniki kot pripravnik delovno razmerje za določen čas (za čas od 1. 9. 1992 dalje, pogodbe o zaposlitvi sklenjene 15. 10. 1992) do strokovnega izpita, ki so ga opravili 8. 1. 1993. Po tem datumu, ko se je izteklo prvo delovno razmerje pa so ostali na delu na delovnih mestih pomočnikov strojevodij. Za ta dela so prejeli sklepe o razporeditvi (27. 1. 1993 oziroma 2. 2. 1993), podpisali pa so tudi pogodbe o zaposlitvi za določen čas. Ker so tožniki pričeli delati na delovnih mestih pomočnikov strojevodij že pred sklenitvijo zadnje pogodbe o zaposlitvi je po mnenju sodišča v izpodbijani sodbi prišlo do transformacije de-

lovnega razmerja za določen čas v delovno razmerje za nedoločen čas v smislu določbe 18. člena zakona o delovnih razmerjih (ZDR - Uradni list RS, št. 15/90, 5/91 in 71/93). Po tej določbi se šteje, da je delavec sklenil delovno razmerje za nedoločen čas, če je iz razlogov, ki so na strani delodajalca ostal na delu po času, ko bi mu delovno razmerje moralo prenehati. Do transformacije pride po samem zakonu in kasneje sklenjena pogodba o zaposlitvi glede trajanja delovnega razmerja nima nobenega vpliva več, saj delovnega razmerja za nedoločen čas ni več mogoče spremeniti v delovno razmerje za določen čas.

Revizijsko sodišče, v nasprotju s takim razlogovanjem nižjega sodišča, ob upoštevanju ugotovljenega dejanskega stanja, stoji na drugačnem pravnem stališču. Nižje sodišče je po mnenju revizijskega sodišča napravilo napačne pravne zaključke in je zato tudi zmotno uporabilo materialno pravo.

Točne so navedbe določb 18. člena ZDR v izpodbijani sodbi, vendar v spornem primeru niso uporabne. Predvsem ni res, da so tožniki po

Bo Pik rešila Slovenska razvojna družba?

Ko je spomladi stekel stečajni postopek za Pik Senior, v katerem je bilo zaposlenih 380 delavk in delavcev, jih je v odprto brezposelnost odšlo skoraj 100, 280 pa so jih preza-poslili v okviru delniške družbe Pik, največ v Pik Junior. Ustanovili so tudi invalidsko podjetje, v katerem danes dela 95 delavcev. Kmalu zatem je v težave zabredel tudi Pik Junior. Sedaj je ogrožena tudi delniška družba. Njeno vodstvo vidi rešitev v vključitvi v Slovensko razvojno družbo.

Kot je pred časom na tiskovni konferenci povedal direktor Franc Brlič, je do poslovnih težav prišlo zlasti zaradi programske usmerjenosti v lahko konfekcijo, ki sodi v nižje cenovne razrede. Stroški dela v Pik Juniorju so bili 92 odstotkov celotnega prihodka podjetja. Pik Junior je že konec lanskega leta imel več kot 180 milijonov tolarjev izgube, ki jo podjetje letos nikakor ni moglo pokriti. Zato je tudi revizijska hiša predlagala stečaj.

Ob uvedbi stečaja je bilo v Piku Juniorju 414 delavcev, 100 jih je moralo na zavod za zaposlovanje, 314 pa so jih zaposlili v okviru delniške družbe Pik. V delniški družbi Pik je zdaj 480 zaposlenih, od tega 380 za določen čas.

Ob stečaju Pika Seniorja je podjetje delavcem dolgovalo tri plače, ki

so jih uveljavljali pri Jamstvenem skladu Republike Slovenije. Delavkam in delavcem Pik Juniorja pa podjetje v stečaju dolguje plačo in pol, ki jo bodo tudi uveljavljali pri jamstvenem skladu.

Po besedah direktorja Franca Brliča d. d. d. Pik že tretje leto posluje z izgubo. Po njegovi presoji podjetja, ki je v 60-odstotni lasti zaposlenih, bivših zaposlenih in upokojencev, ni več mogoče rešiti brez vključitve v program Slovenske razvojne družbe. Za ta primer so v Piku že pripravili načrt programskega, kadrovskega in finančnega prestrukturiranja podjetja. Ena od točk tega programa, je povezava s stujim partnerjem. S slovenjegraškim Preventom se že pogovarjajo o izdelovanju sedežnih prevleke za avtomobile.

Vodstvo Pika si je zastavilo tudi strateške cilje. Do leta 2002 želijo doseči dva odstotka dobička, dodano vrednost na zaposlenega bi radi povečali na 22.000 mark, produktivnost pa bi povečali za 8 odstotkov.

Prestrukturiranje Pika bo po Brličevih besedah temeljilo na uveljavitvi lastnih blagovnih znamk in na dodelavnih poslih, ki prinašajo pozitivne rezultate. Trg za izdelke lastne blagovne znamke ima Pik predvsem v Sloveniji, širi pa ga na območje Cefte.

T. K.

Sindikalna lista

November 1998

	Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo)	Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo)
Prvi del	SIT	SIT
1. Dnevnice		
- cela dnevnic	3.500,00	3.500,00
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)		
- polovična dnevnic	1.750,00	1.750,00
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)		
- znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.218,00
2. Kilometrini (od 27. 3. 1998 dalje)	35,94	35,94
3. Ločeno življenje	63.278,00	51.098,00
4. Prenosiščice - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano (od 1. 7. 1998)		
- po SKPGD (na delovni dan)	548,00	548,00
Drugi del		
1. Jubilejne nagrade		
- po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
- za 10 let	50.532,00	42.958,00
- za 20 let	75.798,00	64.437,00
- za 30 let	101.064,00	85.916,00
2. Odpravnina pri upokojitvi	315.388,00	473.082,00
oziroma dve plači delavca, oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje		
3. Solidarnostne pomoči		
- po SKPD - ob smrti delavca	93.751,00	85.496,00
- ob smrti v ožji družini	46.875,00	-
4. Minimalna plača (od 1. 8. 1998)	64.666,00	64.666,00
5. Zajemena plača	37.045,00	37.045,00
6. Regres za letni dopust		
- najmanj	102.000,00	84.800,00
- delavci s plačo pod 110.000,00 SIT na mesec	-	102.000,00

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97 v višini 51.098,00 SIT).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon. Za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Strokovna služba ZSSS

končanem pripravništvu, brez dogovora in brez novega sklepanja o njihovi razporeditvi ostali na delu. Iz ugotovljena dejanskega stanja je razvidno, da so sicer ostali pri istem delodajalcu, vendar so bili (izjave v spisu) po predhodnih dogovorih razporejeni na delovna mesta oziroma dela, kot jih lahko opravljajo samo delavci po uspešno končanem pripravništvu. To kaže na to, da gre za povsem novo delo in da so morale biti s tožniki sklenjene nove pogodbe o zaposlitvi. Pri tem tudi ne gre prezreti, da so, kot je razvidno iz izvedenih dokazov, pristojni organi tožene stranke pred pričetkom novega dela tožnikov opravili razgovor s tožniki in o razporeditvi na nova dela sklepali, da pa so bili pisni sklepi in nove pogodbe o zaposlitvi pisno pripravljene kasneje. Te okoliščine, čeprav so pravno relevantne v konkretnem sporu, v izpodbijani sodbi sploh niso omenjene. Zato v spornem primeru, vsaj glede na do sedaj ugotovljena dejstva, ne gre za primer iz 18. člena ZDR, zato tudi ni mogoče govoriti o transformaciji delovnega razmerja. Ker so že pred podpisom pogodb bile (očitno) sklenjene med pravnimi strankami no-

ve (začasno ustne pogodbe, ki bi ob izpolnjevanju zahtevanih pogojev lahko zadoščale za veljavno sklenitev novega delovnega razmerja) pogodbe o zaposlitvi za določen čas, bi moralo tako prvostopenjsko sodišče kot tudi drugostopenjsko sodišče ugotavljati pravo voljo strank in predvsem, če jih je bilo mogoče glede na določbo 17. člena ZDR sploh skleniti. To slednje vprašanje je sploh bistveno vprašanje za rešitev tega spora. Zakon določa, v katerih primerih je možno skleniti delovno razmerje za določen čas. Če bi se ugotovilo, da je to glede na zakonske predpise bilo možno, bi bilo treba ugotavljati, kaj sta se stranki delovnega razmerja pred pričetkom novega dela tožnikov dogovorili. Šele v primeru, če sklenitev delovnega razmerja za določen čas ne bi bila mogoča, ali če ne bi bilo ustreznega dogovora (kasnejši sprejem, sklepov o razporeditvi brez ugovorov in podpis pogodb o zaposlitvi za določen čas bi lahko pomenil obstoj dogovora), bi sodišče lahko zaključilo, ali je šlo v spornem primeru res za sklenitev delovnega razmerja za nedoločen čas.

PRAVNA MNENJA IN NAŠVETI

Piše: Katarina Lavrin, dipl. iur.

Likvidacija družbe in varovane kategorije

Delavcu invalidu je prenehalo delovno razmerje zaradi likvidacije družbe. Ali je upravičen do nadomestila za brezposelne?

Določbe Zakona o delovnih razmerjih o prenehanju potreb po delavcih zaradi nujnih operativnih razlogov pri delodajalcu (členi 29. do 36. i) urejajo primere, ko preneha potreba po delu samo nekaterih delavcev, medtem ko delodajalec še vedno obstaja in nadaljuje svojo dejavnost. V takšnih primerih je treba izmed delavcev s pomočjo določenih kriterijev in meril izbrati samo nekatere, katerim bo delovno razmerje prenehalo. Takrat so delovni invalidi varovana kategorija, kar pomeni, da jim delovno razmerje lahko preneha samo, če k temu daje soglasje. Če to storijo, nimajo pravice do nadomestila za brezposelne.

V primeru likvidacije družbe pa delodajalec preneha obstajati, zato delovno razmerje preneha vsem delavcem. V takem primeru je treba določbe o tehnoloških presežkih delavcev uporabljati smiselno. Republiški zavod za zaposlovanje je mnenja, da se tudi v primeru likvidacije uporabljajo vse določbe o tehnoloških presežkih (vključno s tistimi o varovanih kategorijah) in zato invalidu, ki se po likvidaciji delodajalca prijavi na zavodu, ne prizna pravice do nadomestila za brezposelne. Ker pa je zaradi likvidacije delovno razmerje invalida prenehalo brez njegovega soglasja, bi mu pravico do nadomestila morali priznati.

Po čem smo (pre)živeli?

Ocenjeni življenjski stroški tri- in štiričlanske družine

OKTOBER 1998

Skupina dobrin iz košarice	Tričlanska delavska družina			Štiričlanska delavska družina			Indeks cen življenjskih potrebščin X.98/IV.98	Indeks cen življenjskih potrebščin X.98/IX.98	Indeks cen življenjskih potrebščin X.98/XII.97
	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica			
1. Hrana	57.995,67	44.289,25	44.289,25	71.607,01	54.000,61	54.000,61	99,1	100,3	104,1
2. Pijača	9.076,92	3.378,37	3.378,37	9.128,89	3.400,64	3.400,64	103,0	99,6	105,6
3. Kajenje	6.281,12	3.395,20	3.395,20	6.281,12	3.395,20	3.395,20	106,1	100,0	110,2
4. Oblačila	28.030,10	17.297,44	897,01	34.153,61	21.117,80	989,35	103,0	100,9	105,1
5. Obutev	8.472,80	6.516,58	0,00	10.048,12	7.165,49	0,00	104,0	101,5	105,7
6. Stanovanje	24.509,90	17.608,28	14.301,89	29.900,80	21.182,23	17.179,76	101,6	100,2	106,1
7. Ogrevanje, razsvetljava	23.423,64	16.362,69	13.907,79	28.946,16	19.551,77	16.602,47	101,8	100,5	106,4
8. Gospodinjska oprema	14.429,25	7.609,51	0,00	17.314,70	8.910,76	0,00	102,1	100,2	104,1
9. Higijena, zdravstvena nega	15.986,58	13.365,74	9.488,23	17.955,00	14.858,84	10.962,82	102,7	100,1	102,8
10. Izobr., kultura, razvedrilo	41.455,41	15.061,23	7.343,48	47.091,93	17.087,69	7.555,45	102,5	100,7	106,7
11. Prometna sr. in storitve	41.222,67	13.901,08	6.403,21	50.997,35	18.295,98	7.136,59	102,1	99,9	107,6
12. Razni predmeti in storitve	4.517,36	2.658,90	0,00	5.586,30	2.946,43	0,00	101,3	100,3	105,4
13. Drugi izdatki	43.961,69	11.023,65	9.809,11	47.084,80	11.370,66	9.809,11	101,3	100,3	105,4
SKUPAJ (v SIT)	319.363,11	172.467,93	113.213,55	376.095,79	203.284,12	131.032,00			

Stopnja rasti košaric X. 98/IV. 98	1,67	1,50	0,96	1,63	1,46	0,88
Stopnja rasti košaric X. 98/IX. 98	0,30	0,33	0,22	0,31	0,33	0,22
Stopnja rasti košaric X. 97/X. 97	9,38	8,92	7,76	9,51	8,77	7,86

Struktura življenjskih stroškov (oktober 1998)

1. Hrana	18,16	25,68	39,12	19,04	26,56	41,21
2. Pijača	2,84	1,96	2,98	2,43	1,67	2,60
3. Kajenje	1,97	1,97	3,00	1,67	1,67	2,59
4. Oblačila	8,78	10,03	0,79	9,08	10,39	0,76
5. Obutev	2,65	3,78	0,00	2,67	3,52	0,00
6. Stanovanje	7,67	10,21	12,63	7,95	10,42	13,11
7. Ogrevanje, razsvetljava	7,33	9,49	12,28	7,70	9,62	12,67
8. Gospodinjska oprema	4,52	4,41	0,00	4,60	4,38	0,00
9. Higijena, zdravstvena nega	5,01	7,75	8,38	4,77	7,31	8,37
10. Izobr., kultura, razvedrilo	12,98	8,73	6,49	12,52	8,41	5,77
11. Prometna sr. in storitve	12,91	8,06	5,66	13,56	9,00	5,45
12. Razni predmeti in storitve	1,41	1,54	0,00	1,49	1,45	0,00
13. Drugi izdatki	13,77	6,39	8,66	12,52	5,59	7,49
SKUPAJ:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Izračun: Strokovna služba Sveta ZSSS

Strokovna služba

KOMENTAR:

Cene življenjskih potrebščin so se v oktobru 1998 v primerjavi s septembrom 1997 zvišale v povprečju za 0,3 %, oziroma za 5,4 % od decembra 1997. Rast cen v prvih desetih mesecih v primerjavi z enakim obdobjem lani je 8,2 %. Oktobra so se cene najbolj zvišale v skupini cen izobraževanje, in to na račun višjih cen storitev v mariborskih vrtcih. Cene obutve so se povečale za 1,5, tkanin pa za 1,4 %. Sveža in predelana zelenjava je bila dražja za 4,9, meso za 0,9, kruh in žitni izdelki pa za 0,8 %. Za 0,6 % so se v povprečju znižale cene alkoholnih pijač in tobaka. Šest košaric ocenjenih življenjskih stroškov tri- in štiričlanske delavske družine se je podražilo od 0,22 do 0,33 %.

(Nadaljevanje z 2. strani)

Malo za šalo, malo zares

Tokrat ste pa pljunili na karbid, spoštovani minister Tone Rop. Imamo več vrst mojstrov na vašo temo. Eni so za spuščanje megle, drugi so za delanje megle in tretji so za brcanje v meglo. In le redki so poklicani, da počno vse hkrati.

O tem, da me ne boste o ničemer zanesljivo nikoli prepričali, se vam je, glej ga zlomka, spet nerodno zapisalo. O prepričevanju sem namreč zapisal takole: "Ko boste, minister Rop, prepričali zadnjega sindikalista, da ta vlada, v kateri ste minister za delo, družino in socialne zadeve, ne znižuje pravic delavcem, v socialnem in delovno pravnem smislu, vam bo še vedno ostal en sindikalist, ki ga ne boste prepričali, ostal vam bo Lesjak." Namreč, veliko stvari ste me že prepričali, minister, in ne zdi se mi pošteno, da si sami toliko očitajte glede prepričevanja. Sem vam pa zelo hvaležen za poduk o socialnem partnerstvu in socialnem dialogu in o tem, kdo je predstavnik vsega ljudstva in kdo ima vrhovno oblast v Sloveniji. Po tej razlagi sem za spoznanje bogatejši. Me pa kljub temu veseli, da se je mojim kritikam socialnega partnerstva in socialnega dialoga v Sloveniji pridružil tudi nekaj posameznih vaših sindikalnih prijateljev, s katerimi zadnje čase tesno sodelujete. Skoraj bi rekel: z roko v roki.

Čenim tudi vašo voljo, da pride v Sloveniji do socialnega sporazuma in vam hkrati želim, da uspete z vašim idealnim ciljem, da res ostane na koncu le en sam neprepričan sindikalist, to je Lesjak. Potemtakem je, minister, veliko lažje, da se stvari lotite obratno. Zagotovo drži, minister, da smo ljudje nekje bolj doma, nekje pa manj. Toliko zares. In še nekaj za šalo:

Nekoč je živela družina, ki je slovela po tem, da je drugače razmišljala o nekaterih državnih spisih kot drugi, še več, z njimi se ni strinjala. Zato, da bi zadevo razčistila, je želela medse povabiti ministra Gregorja, ki je tudi živel v teh časih in krajih. Minister je bil strah vzbujajoč človek in je slovel kot zelo odločen mož, bil pa je zelo zamerljiv človek. Ni si pustil kaj reči, vedno je imel prav. Minister Gregor tudi ni maral nekaterih ljudi iz te družine. Zato je na sestanek družine poslal druge ljudi, sam pa se je med tem časom odpravil po pomembnejših poslih. Šel se je pogovarjat o človekovih pravicah in šel je po denar za svoj resor. In naj je bil minister še tako dinamičen, ga je

jezilo to, da ni bil kos spremembi zakona, da ne moreš biti hkrati na dveh mestih istočasno. To ga je zelo jezilo. Tako je družina ostala pač brez razlag, ki bi jih minister sicer lahko družini dal, in družina je postala še bolj prepričana, da počne prave stvari. Da počne prave stvari ji je tudi potrdil njen organ – Svet modrecev. No navada te družine je bila, da stvari počenja javno, da javno objavi svoje odločitve in jih razglasi, da jih vaščani dodobra spoznajo. In Svet modrecev je pooblastil starešino, da objavi in pove vaščanom, kaj so tega dne sklenili na Svetu. Minister Gregor pa ne bi bil minister, če ne bi imel dobre službe za obveščanje. Zato je sklenil, da takoj, ko starešina družine sporoči vaščanom, kaj so odločili, to stori tudi on, tako je tri slabe ure za tem, ko je vaščane obvestil starešina družine, to storil tudi on. Ker pa je minister bil res od sile človek – zvit – je na sejo s pisarji medijev na dan objave poslal svojega skritega sla, da si ta zapiše, beri: posname, sleherni izgovorjeno besedo, ki jo bo starešina povedal pisarjem javnih medijev. Tako se je tudi zgodilo. Tako je minister dal resno vedeti, da bo stopil na prste tej družini, ker grdo govori o njegovih spisih.

Vsaka podobnost iz te zgodbe je zgolj slučajnost. Uporabimo pa jo lahko za primerjavo, kje je kdo bolj doma. In še nekaj: ne kaže je primerjati z znanim stavkom: Minister Gregor pa nič.

P. s.:

To, da je imel oziroma da ima in bo imel vsak režim svoje novinarje (ljudje iz drugih časov), ki peresa vrtijo po naročilu in vse, ki drugače mislijo, pribijejo na križ, pa ni nobena slučajnost, ampak žal resnica današnjega dne.

Rajko Lesjak,
sekretar ZSSS

Človek iz kamna

Minister za delo in brezposelnost Anton Rop že nekaj časa obračunava s Svobodnimi sindikati, bodisi sam ali s pomočjo vazalov. Istočasno, ko je v Novi Delavski enotnosti spet napadel sekretarja ZSSS Rajka Lesjaka, je njegov oproda Grega Repovž s skoraj enako argumentacijo napadel v uvodniku v Sobotni prilogi Dela njihovega predsednika Dušana Semoliča. Obtožuje ga dogmatizma, slepe strankarske podrejenosti ZLSD in kot glavnega krivca za zavlačevanje s sprejemom pokojninske reforme.

Ni res ne eno ne drugo in ne tretje. Svobodni sindikati so prav gotovo najbolj pluralen sindikat na slovenskem in prav zato imajo tudi daleč največ članstva. Tudi drugi največji panožni sindikat v njihovi sestavi ima več članov kot katera koli sindikalna zveza na nivoju države, čeprav gospod Rop z njimi komunicira zgolj še preko časopisov. Hkrati pa skuša s ponujanjem korenčka pridobiti

druge in jih obrniti proti ZSSS. Če mu bo pri pokojninski reformi morda to uspelo pri nekaterih nekritičnih sindikalnih liderjih, mu prav gotovo ne bo uspelo pridobiti članstva, ki se dobro zaveda, kaj mu pokojninska reforma prinaša in komu je pisana na kožo. Druga stvar je novinarska poštenost in nepristranost, ki je že sama po sebi zelo relativen pojem in jo je Gregi Repovžu uspelo nategniti na zelo veliko kopto.

Saj ga po eni strani razumem, ko se je treba pač oddolžiti svojim dobrotnikom z Ropovega ministrstva. Toda kadar gre v svoji servilnosti le predaleč, mu je pač treba povedati, naj se ne gre Ropovega advokata, ker si že sam naredi več kot preveč škode! Da pa je Rop (pardon, Repovž) privilekel na dan še Bojana Bugariča in celo Boruta Pahorja, je skrajno neumno in za lase privlečeno. Če bi v zvezi s sindikati pri ZLSD omenjal Mirana Potrča in Miloša Pavlico, bi še šlo, zaradi pokojninske reforme in zapletov z njo obtoževati Pahorja, pa je več kot neumno. Prav Pahorju je »uspelo« od ZLSD oddaljiti sindikate, kar se bo stranki še dolgo otepalo. Nikakor pa ne bi bilo slabo, ne za stranke, ne za sindikate, če bi bili bolj povezani, saj enim in drugim grozi liberalna požrešnost in neskrupuloznost. Eden od dokazov je tudi kupovanje novinarjev in vodenje politike v Ropovem stilu.

Zdaj pa je šlo končno čez rob (ne Rop). Vodstvo ZSSS naj javno pozove svoje članstvo, naj na volitvah glasuje, če že ne za določeno stranko, pa vsaj proti LDS, ki si s svojo protidelavsko politiko grabljenja profita niti najmanj ne zasluži niti sindikalne vzdržnosti, kaj šele podpore!

Tugomer Kušlan

Dušanu Semoliču, predsedniku ZSSS

Dragi Dušan,

v imenu 335 članic in članov ZSSS Mercator Nanos Postojna prejmi izraze polne podpore glede na skrajno žaljiv članek, objavljen v časopisu Delo, 30. 10. 1998.

Veliko morale mi daje, ker nas je v naši organizaciji v Postojni vedno več.

Smo enotni in še enkrat, dragi Dušan, ti obljubljam, da stojimo kot eden za teboj in bomo še bolj strnili vrste v obrambo pravic slehernega delavca.

Ne bo jim uspelo nas razbiti!

Dušan Djordjevič,
predsednik ZSSS Mercator
Nanos Postojna

Pismo Ustavnemu sodišču Republike Slovenije

Izvršni odbor Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije (SKEI) kot reprezentativen sindikat na podlagi pooblastila iz 33. člena Statuta SKEI in v skladu z določili Ustave Republike Slovenije in 24. člena Zakona o ustavnem sodišču

VLAGA PREDLOG

za začetek postopka pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije za presojo Ustavnosti in zakonitosti 3. člena Zakona o privatizaciji Slovenskih železarn d.d. (Uradni list RS, št. 13/98 z dne 20.2.1998).

Zakon o privatizaciji Slovenskih železarn d.d. (Uradni list RS, št. 13/98 z dne 20. 2. 1998) v 3. členu določa notranje upravičence interne razdelitve delnic. Kot notranje upravičence določa zaposlene, bivše zaposlene in upokojene delavce SZ, ki so v delovnem razmerju po 15. 3. 1991, to je na dan sklenitve pogodbe o prenosu družbenega kapitala na Republiko Slovenijo, v katerikoli družbi v poslovnem sistemu SZ. Zakon ne določa kot notranjih upravičencev vseh tistih bivših zaposlenih, ki so bili zaposleni v sistemu SZ pred 15. 3. 1991.

Lastninjenje SZ je le eden od načinov lastninskega preoblikovanja lastnine, ki potekajo v RS od leta 1993. Vsa od sedaj sprejeta zakonodaja (npr. Zakon o lastninjenju podjetij, Uradni list RS, št. 55/92 in spr., Zakon o lastninjenju podjetij v lasti sklada RS za razvoj, Uradni list RS, št. 71/94 in spr., Zakon o zaključku lastninjenja in privatizaciji pravnih oseb v lasti SRD, Uradni list RS, št. 30/98) kot upravičence določa zaposlene, bivše zaposlene oziroma upokojece, ki so bili kadarkoli zaposleni v določenem podjetju. Edini bivši zaposleni oziroma upokojeni delavci, ki jim ta pravica ni zagotovljena, so delavci v sistemu SZ.

Za takšno različno obravnavanje ni najti utemeljenega razloga. Izpodbijana odločba je v nasprotju z ustavnim načelom enakosti pred zakonom.

Ustavnemu sodišču predlagamo, da na podlagi 153. člena Ustave Republike Slovenije v zvezi s 161. členom Ustave Republike Slovenije razveljavi 3. člen Zakona o privatizaciji Slovenskih železarn.

Albert Vodovnik,
predsednik SKEI Slovenije

V Štorah ponovno izredno stanje

Zaposleni na lokaciji Železarn Štore čutimo, da smo po nekajletni negotovosti glede obstoja proizvodnje in s tem vsaj minimalnega števila delovnih mest ponovno pred BITIALI NE BITI.

Uprava Slovenskih železarn je pred letom dni s pomočjo Ministrstva za gospodarske dejavnosti omo-

gočila ustanovitev podjetja Jeklo Štore d.o.o., ki je z najetimi osnovnimi sredstvi, delovno silo in zagonim kapitalom nadaljevalo proizvodnjo (Metal Ravne je v juliju leta 1997 ustavil proizvodnjo v obratu PE Štore, ki mu je bil pripojen leta 1995).

V novo podjetje je novembra 1997 prešlo 470 delavcev, več kot 130 pa jih je ostalo brez dela. Po več kot letu dni je uprava Slovenskih železarn končno prižgala tudi zeleno luč za prenos osnovnih sredstev, kar je bilo realizirano konec septembra letošnjega leta. Tako ima Jeklo Štore stalno zaposlene delavce in osnovna sredstva, težave pa ima z likvidnostjo, saj koncern še ni uspel realizirati napovedanih projektov, kot so konkurenčna cena električne energije, skupna in cenejša nabava osnovnih surovin...

Nelikvidnost podjetja bi bilo mogoče preseči tudi z državnim denarjem, ki ga omogoča sprejeti zakon in je bil predviden tudi za Jeklo Štore, vendar je zaradi predvidene prodaje Jekla denar preusmerjen drugam.

Pa smo pri prodaji! Že ob obisku dr. Tasiča septembra smo izrazili nezadovoljstvo zaradi počasnosti procesa prodaje, neinformiranosti in zaradi nedefiniranih kriterijev pri oceni ponudb.

Vse naše pripombe, ki smo jih takrat povedali Tasiču, še vedno veljajo, njihova teža pa je čedalje večja. Gospoda Tasiča smo takrat že pozvali, sedaj pozivamo še druge odgovorne, da naj nas vključijo v proces prodaje. Pri prodaji pa naj upoštevajo zlasti kriterije, ki bodo vplivali na dolgoročno obstoja železarstva v Štoreh in s tem ohranitev delovnih mest, investiranje v prihodnjih letih, odgovornost za ekologijo, povezano z domačimi porabniki jekla...

Iz vseh informacij, ki jih imamo, izhaja, da teh kriterijev nikakor ni sposoben zagotavljati nemški ponudnik Max Aicher, ki ni vreden zaupanja.

Zaradi vsega tega ugotavljamo, bo podjetje Jeklo zaradi nelikvidnosti prisiljeno zmanjševati proizvodnjo in jo kmalu tudi ustaviti. Delavci pa bodo ostali najprej brez dela, nato pa še brez kruha.

Tisti, ki imajo takšen cilj, bodo zadovoljni, račun pa bodo plačali najtežje zaposljivi delavci (valjarji, jeklarji, livarji...) v Štoreh.

Jože Korpar,
predsednik izvršnega odbora
SKEI Jeklo
Anton Motoh,
predsednik konference SKEI lok
Štore

Spoštovane delavke podjetja INPOD z Otiškega vrha!

Zelo dobro poznam in razumem vaše probleme. Končno je bilo ravno Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve tisto, ki je s pomočjo pri ustanovitvi novega podjetja po ste-

čaju tovarne TIO omogočilo, da vas je večina delavk ohranila delovna mesta. Vem, da so v tekstilni industriji delovni pogoji zelo težki in tudi zdravju škodljivi. Zato imamo pri pripravljanju pokojninske reforme vedno pred očmi tudi tiste skupine delavk in delavcev, ki bi jih zvišanje upokojitvene starosti še posebej prizadelo.

V pokojninsko reformo nas sili objektivne okoliščine, na katere ne moremo bistveno vplivati in ki so značilne tudi za vse druge države v Evropi. Pri tem mislim še zlasti na staranje prebivalstva zaradi povečevanja pričakovane življenjske dobe, kar nenehno poslabšuje razmerje med številom upokojencev in zavarovancev, ki s plačevanjem pokojninskih prispevkov omogočajo redno izplačevanje njihovih pokojnin. Ravno finančni vzdržnosti pokojninskega sistema oziroma zagotovitvi varne in mirne starosti po upokojitvi so namenjeni ukrepi za zvišanje povprečne upokojitvene starosti. Ta je pri nas po vseh strokovnih analizah med najnižjimi na svetu, zaradi česar se vsako leto povečuje primanjkljaj pokojninske blagajne, ki ga je potrebno polniti z vedno večjimi transferji iz proračuna. Brez zvišanja povprečne upokojitvene starosti se bo naš pokojninski sistem prej ali slej finančno zlomil. Vsi tisti, ki trdijo drugače, ne želijo in nočejo sprejeti skupne odgovornosti za našo prihodnost.

Seveda pa se pri tem zavedamo, da gre za boleče, socialno in politično občutljive spremembe. Da bi čim bolj olajšali prehod na nov sistem, smo v predlog zakona že vključili številne posebne določbe (prehodno obdobje postopnega zviševanja upokojitvene starosti, olajšave glede na delovno dobo pred 18. letom starosti in za vsakega otroka, ohranitev beneficirane delovne dobe za najtežje poklice ter predčasnega upokojevanja za brezposelne in presežne delavce itd.). Ravno tako se strinjamo tudi s predlogom sindikatov, da bi socialni partnerji na državni ravni podpisali poseben sporazum, s katerimi bi se dogovorili o posebej težkih in zdravju škodljivih delih ter delih, ki jih po določeni starosti ni več mogoče uspešno opravljati. Za te delavce in delavke bi v zakonu določili nižjo upokojitveno starost kot izjemo od splošnega pravila.

Vaša bojazen, da vam bom v odgovoru na vaše pismo vzvišeno pridigal, češ, razumeti morate to in ono, je povsem odveč. Ravno nasprotno, zagotavljam vam, da bom storil vse, kar je v moji moči, da ne boste več s svojim zdravjem plačevali napak iz preteklosti. Seveda pa sem se pripravljati tudi srečati z vami, kadar koli bi to želele, in vam skupaj s sodelavci predstaviti predlog zakona in njegove konkretne posledice za vsako od vas.

mag. Anton Rop,
minister

Zaradi davka na dodano vrednost ZSSS zahteva druginjski dodatek

Kot je na tiskovni konferenci ZSSS o plačni politiki v prihodnjem letu uvodoma povedal Dušan Semolič, je uveljavljanje pravic iz zdravstvenega varstva in pokojninskega zavarovanja vedno bolj odvisno od materialnega položaja posameznika, torej zlasti od višine prejemkov. Problem naše države niso povprečne, ampak prenizke plače. Ker bo davek na dodano vrednost najbolj prizadel tiste, ki imajo najnižje prihodke, bo ZSSS po besedah Braneta Mišiča zahtevala uvedbo druginjskega dodatka.

Ta dodatek, ki naj bi ga dobili najslabše plačani, in druge zahteve ZSSS je Brane Mišič obrazložil takole:

"Pogajanja o socialnem sporazumu, veljal naj bi prihodnji dve leti, so za ZSSS zelo pomembna. Na dosežanih pogajanjih, ki so bila prehitro prekinjena, so se pogajalci že dogovorili o marsičem. Predlog proračuna pa tega ne upošteva. Priprava proračuna kaže, da se v Sloveniji spralča zapirati ceste, saj je na ta način najlažje doseči zastavljene cilje. Tisti, ki se skušajo pogajati in pri tem tehtajo realne možnosti, so porinjeni v ozadje.

Povprečne plače so letos realno večje za 1,4 odstotka, nominalno pa za 10 odstotka. Ker povprečja skrivajo marsikaj, so sindikati še posebej občutljivi za najnižje plače in njihovo kupno moč.

Vedno več zaposlenih prejema manj kot 70 odstotkov povprečne plače, na drugi strani pa je vedno več tistih, ki prejema več kot 160 odstotkov povprečne plače. V tekstilni, oblačilni in obutveni industriji prejema manj od povprečne plače kar 95 odstotkov zaposlenih.

Bruto plača na uro znaša v povprečju 904 tolarjev, največ v zračnem prometu (1521 tolarjev) in finančnem posredovanju (1408 tolarjev), najmanj v oblačilni industriji (546 tolarjev).

Minimalna plača se je letos povečala za 4,3 odstotka (1700 tolarjev neto), vendar manj kot premije prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja (2100 tolarjev). Za delavce je ugodna le inflacija, ki omogoča zmanjševanje obresti za najete kredite.

ZSSS bo v socialnem sporazumu skušala uveljaviti nekaj predlogov, če ne bodo sprejeti, je socialni sporazum zanjo nepotreben. Ti predlogi so:

- rast izhodiščnih plač naj bo predmet usklajevanja v kolektivnih pogajanjih dejavnosti - ne socialnega sporazuma,

- veljavnost zakona o minimalni plači in sedanji način usklajevanja izhodiščnih plač (oboje velja do 30. 6. 1999) je treba podaljšati do sprejetja novega zakona o minimalni plači,

Brane Mišič

- povečanje življenjskih stroškov zaradi davka na dodano vrednost je treba izločiti iz eskalacije. Za zaposlene s podpovprečno plačo je treba uvesti druginjski dodatek. Zaradi davka na dodano vrednost se bodo namreč življenjski stroški povečali bolj kot minimalne plače, ki se povečujejo na podlagi eskalacijske lestvice. Neto minimalna plača bi bila večja le za 950 tolarjev, življenjski stroški pa za 1700 tolarjev. Pri zaposlenih s povprečno plačo bo povečanje življenjskih stroškov zaradi vpliva davka na dodano vrednost regresiven, se ZSSS zavzema za druginjski dodatek. Glede tega dodatka ZSSS ni usklajena z drugimi sindikati, torej je to le njen predlog. Večina drugih predlogov pa podpirajo vsi sindikati.

Regres za letni dopust naj znaša 70 odstotkov povprečne plače v RS.

Zaradi razkoraka med izhodiščnimi plačami za prve tri tarifne razrede in minimalno plačo, naj pogajalci v kolektivnih pogodbah dejavnosti določijo nove višine izhodiščnih plač za prve tri tarifne razrede. Ti popravki ne bodo vplivali na stroške dela, saj delodajalci plače za te tarifne razrede že sedaj povečujejo, ker so nižje od minimalne plače.

Če socialni sporazum vsega tega ne bo upošteval, ga ZSSS ne bo podpisala." Tako Brane Mišič.

F. K.

Odbor za delo Državnega zbora RS začel razpravo o predlogu zakona o delovnih razmerjih

Odbor Državnega zbora RS za zdravstvo, delo, družino in socialno politiko je ta torek organiziral javno predstavitev mnenj o predlogu zakona o delovnih razmerjih. Sodelovalo je zelo veliko strokovnjakov, predstavnikov sindikalnih in delodajalskih organizacij, sodnikov delovnih in socialnih sodišč in zainteresirane javnosti. Odbor za delo želi pridobljena mnenja in predloge uporabiti pri oblikovanju svojih stališč do predloga zakona o delovnih razmerjih.

V štiriurni razpravi smo poslušali že znana stališča in predloge, ki so bili izraženi tudi že v razpravah o delovnih verzijah predloga zakona o delovnih razmerjih. Zlasti sodniki in strokovnjaki so menili, da je potrebno pohiteti s sprejemom zakona o delovnih razmerjih, ker je sedanji zakon vse manj konsistenten z veljavno pravno in ekonomsko ureditvijo. Na področje delovnih razmerij posegajo drugi zakoni, naprimer novela zakona o prisilni poravnavi, stečajni in likvidaciji, novela zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Po drugi strani pa morajo sodišča s svojimi odločitvami zapolnjevati pravne praznine, ki so posledica delovnopravne zakonodaje, ki temelji na družbeni lastnini in samoupravljanju.

Državna sekretarka **Nataša Belopavlovič** je pri predstavitvi opozorila na temeljne zakonske rešitve, pa tudi na nekatere probleme in dileme, ki se še vedno pojavljajo in ki so tako strokovne kot tudi interesne narave. Škoda je le, da dobro leto, kolikor je že preteklo od določitve predloga zakona in njegove predložitve državnemu zboru, ni bilo izrabljeno za dograditev določb predloga zakona o delovnih razmerjih.

Prvi je razpravljal **Gregor Miklič** iz ZSSS in predstavil skupna stališča in pripombe Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, KNSS-Neodvisnosti, Konfederacije Pergam in Konfederacije 90. Najpomembnejša skupna stališča in pripombe vseh štirih sindikalnih central so:

- določbe kolektivnih pogodb so lahko le ugodnejše od zakona,
- pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev iz delovnega razmerja naj se urejajo le z dvostranskimi akti, to je kolektivnimi pogodbami in pogodbami o zaposlitvi,
- pogodbo o zaposlitvi mora delavec prejeti najkasneje na dan nastopa dela, da bo vnaprej seznanjen s svojimi pravicami in obveznostmi,
- ohrani naj se delovnopравни institut prerazporejanja delavcev in dopusti spreminjanje in dopolnjevanje pogodb o zaposlitvi, kajti ne pravna znanja delodajalcev in delavcev, ne pravna kultura nista na taki višini, da bi se predlagane določbe zakona, ki nadomeščajo prerazporejanje, lahko uveljavile, ne da bi ogrozile pravice delavcev,
- varstvo pravic delavcev iz delovnega razmerja naj ostane izključna pravica sindikata, katerega član je delavec, oziroma reprezentativnih sindikatov, če delavec ni član sindikata, svetu delavcev pa naj ostane področje poslovanja in razvoja,
- v zakon je treba vključiti določbe o pravici do regresu za letni dopust, do odpravnine ob odhodu v pokoj, do povračila stroškov za topli obrok med delom in do povračila stroškov za prevoz na delo iz z dela,
- za majhnega delodajalca se lahko šteje le delodajalec z največ 5 do 10 zaposlenimi, ki ni odvisna družba ali podružnica tujega podjetja,
- dokler ne bodo sprejeti in uveljavljeni ustrezni zakoni, naj ostanejo v veljavi sedanje določbe obeh

Delodajalci in sindikati na nasprotnih polih

zakonov s področja o delovnih razmerjih, o dodatnem varstvu žensk, starševstva, invalidov, mladine in starejših delavcev,

– tudi pri redni odpovedi iz osebnih razlogov je potrebno uveljaviti možnost, da sindikat s svojim mnenjem zadrži odpoved pogodbe o zaposlitvi do odločitve sodišča na prvi stopnji, prav tako pa je treba osebne razloge za odpoved natančneje in bolj objektivno opredeliti,

– postopek ugotavljanja disciplinske odgovornosti in disciplinske ukrepe mora določiti zakon,

– v zakonu je treba urediti postopek pomirjanja in arbitraže v sporih iz delovnih razmerij in izvensodno poravnavo.

Odvetnik **Bojan Kukec** se je zavzel za 3-letni zastaralni rok za zastarane terjatve iz delovnih razmerij, ki je za tovrstne terjatve uveljavljen praktično v vsej Evropi. **Martin Toth** iz Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije je opozoril na neuskkljenost določb zakona o zdravstvenem

Gregor Miklič

varstvu in predloga zakona o delovnih razmerjih o pravici do nadomestila za čas bolezenske odsotnosti, ter opozoril, da bodo škodljive posledice v takem primeru nosili le delavci, ki ne bodo prejeli nadomestila. Opozoril pa je tudi, da predlagana ureditev pomeni tudi nove obveznosti ZZZS v višini najmanj 10 milijard tolarjev letno. Doktor **Janez Novak**, sodnik Vrhovnega sodišča RS, je opozoril na zmedo v terminologiji in slovenščini. Predlagal je, da morajo biti medsebojno usklajeni vsi zakoni, ki posegajo na področje delovnih razmerij, in da predlog zakona o delovnih razmerjih ne more v tretjo obravnavo, dokler niso predloženi vsi zakoni, ki so povezani z zakonom o delovnih razmerjih. Posebej je opozoril tudi, da je treba še restriktivneje urediti delovno razmerje za določen čas, ker ta delovnopравни institut delodajalci izigravajo. **Drago Brodnik**, pomočnik družbenega pravobranilca RS, je med drugim predlagal ustanovitev posebnega državnega organa, ki bi vodil

postopke mirnega reševanja sporov iz delovnih razmerij. Predlagal je tudi, naj bi vse sklenjene pogodbe o zaposlitvi zaradi preprečevanja kršitev zakonov in kolektivnih pogodb predložili pristojnemu upravnemu organu v pregled in registracijo.

Predstavniki delodajalcev, **Miha Potočnik** z Gospodarske zbornice Slovenije, **Dare Stojan** iz Združenja delodajalcev obrtnih dejavnosti, **Vitko Roš** iz Združenja delodajalcev Slovenije in **Vesna Podržaj** – **Pipuš** z Obrtne zbornice Slovenije, so opozorili na poseben položaj malih delodajalcev in zahtevali njihov ugodnejši položaj pri sklepanju pogodb o zaposlitvi, zahtevali še bolj fleksibilno urejanje delovnih razmerij, zlasti večje možnosti sklepanja pogodb o zaposlitvi za določen čas, nasprotno skrajšanju delovnega časa z 42 na 40 ur, povišanju minimalnega letnega dopusta z 18 na 20 delovnih dni. Pravzaprav je bila njihova skupna ocena, da zakon daje delavcem še preveč pravic, kar omejuje njihovo konkurenčnost na tujih trgih in zmanjšuje pripravljenost za vstop v Evropsko unijo.

V razpravi so sodelovali tudi nekateri predstavniki sindikatov. **Rastko Plohl** iz Neodvisnih sindikatov Slovenije je ponovno načel vprašanje reprezentativnosti sindikatov. **Boris Mazalin** iz Konfederacije 90 je opozoril, da predlog zakona o delovnih razmerjih med socialnimi partnerji ni usklajen, da delavcem ne zagotavlja pravne varnosti in da je potrebno posebnosti majhnih delodajalcev reševati z drugimi zakoni, ne z zakonom o delovnih razmerjih. **Vojko Čujović** iz Sveta kranjskih sindikatov je menil, da bo novi zakon povzročil še več delovnih sporov, ker so številni postopki v zakonu nedorečeni ali pa sploh niso opredeljeni, in ocenil, da delovnega razmerja za nedoločen čas v bistvu ne bo več, ker zakon omogoča delodajalcu, da kadar koli iz katerega koli razloga delavcu odpove pogodbo o zaposlitvi. **Miroslav Garb** iz KNSS-Neodvisnosti je posredoval pripombe na nekatere konkretne določbe predloga zakona.

Leopold Hanžič iz Zavoda za zaposlovanje se je zavzel za čim hitrejši sprejem zakona o delovnih razmerjih, ker sedanja delovnopravna zakonodaja tudi zavodu povzroča velike težave. Zavzel se je za še bolj omejitvene in bolj natančne določbe glede sklepanja pogodb o zaposlitvi za določen čas, ker se ta delovnopravni institut grobo zlorablja. **Polona Končar** s Pravne fakultete Univerze v Ljubljani se je zavzela za čim hitrejši sprejem zakona ter hkrati predlagala, da je treba začeti pripravljati tudi vso drugo zakonodajo tako, da bi bilo delovno pravo samostojna pravna veja in da ne bi bilo več potrebno uporabljati zlasti zakona o obligacijah in zakona o pravnem postopku. Tudi **Marta Klampfer**, sodnica z Višjega delovnega in socialnega sodišča, se je zavzela za čim hitrejši sprejem zakona o delovnih razmerjih, da bi ohranili enoten sistem delovnih razmerij in zakon o delovnih razmerjih kot splošni zakon za to področje. Vsi drugi zakoni, vključno z zakonom o javnih uslužbencih, pa naj bi določali le posebnosti delovnih razmerij, ki so značilne za posamezne dejavnosti ali poklice. Kritično je ocenila tudi določbe o ponovni predložitvi pogodb o zaposlitvi delavcem v podpis, ker bodo delovna sodišča po vsej verjetnosti ponovno zasuta s številnimi pritožbami.

Takih javnih predstavitev mnenj si lahko želimo še več, zlasti o tistih zakonih, ki zadevajo položaj in pravice delavcev.

Pripravil: Gregor Miklič

Hamoreska

"Fantje, ali ste slišali, da je kandidat slovenske ljudske stranke za župana v naši občini obljubil, da bo odprl tisoč novih delovnih mest, če bo izvoljen?" je pred dnevi pri malici v naši tovarni povprašal strugar Lojze.

"Kaj bo ta, ki ima v svoji obratovalnici vse delavce zaposlene na črno, govoril o novih delovnih mestih," se je razburil rezkar Vili. "Edino, kar lahko od njega pričakujemo, je, da bo na občini za tajnico zaposlil svojo hčerko, ki ji doslej še nobeno delo ni dišalo."

"Kandidat združene liste pa je obljubil, da bo v sodelovanju s tujimi investitorji postavil v občini novo tovarno," je dejal Lojze.

"On si še svoje hiše ni uspel postaviti po predpisih, pač pa še vedno živi v črnogradnji," se je razburil kurir Tone. "Če bo kot župan kaj zagotovo storil, bo najprej sam sebi priskrbel kakšno dobro kadrovsko stanovanje - tako kakor naš bivši obrambni minister!"

"Kandidat slovenskih krščanskih demokratov pa se zavzema za to, da bi v naši občini ponovno dali veljavo morali," je nadaljeval Lojze.

"Presneti licemer!" se je razburila snažilka Milica. "Letos je zamenjal že tretjo ljubico, medtem ko mu žena drži pokonci štiri hišne vogale. Najprej naj pred svojim pragom pomete, potem pa bo lahko govoril o moralnosti drugih!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Nadležni politiki

podjetja. Potem pa naj pojasni, kako je prišel do novega audija, pa do novega stanovanja, pa do lastniškega deleža v občinskem komunalnem podjetju in tako naprej."

Od razpravljanja o kandidatih smo bili že vsi razburjeni in rdeči kakor purani, samo skladiščnik Rudi je mirno srebral svoj ričet in se za naš pogovor niti zmenil ni.

"Koga boš pa ti volil?" je Rudija povprašal Lojze.

Rudi ni dvignil niti pogleda.

"Hej, Rudi, povej no, kaj pa ti misliš o naših kandidatih. So zares vsi tako slabi?" sem ga še jaz pobaral.

Rudi pa je še naprej mirno in zadovoljno jedel ričet.

"Rudi, kaj je s tabo? Saj nisi bolan, ali ne?" je dejal Lojze in Rudija tovariško lopnil po ramenih.

Tedaj se je Rudi zdrznil, segel z roko k desnemu ušesu in iz nje ga izvlekel voskov čep. "Kaj je, fantje? Imate kakšne probleme?" je presenečeno vprašal.

"Zakaj pa imaš ti voskove čepe v ušesih?" smo ga začudeno vprašali vsi v en glas.

"Kaj še niste slišali, da se je začela predvolilna kampanja za lokalne volitve?"

"Saj ti ni treba hoditi na predvolilne shode," sem previdno pribil.

"To je že res, vendar se človek politikom v tem času ne more izogniti, tako so nadležni. Svoje obljube razširjajo po radiu, televiziji, plakatih, časnikih, letakih in po telefonu. Letos so v naši občini še za dan mrtvih organizirali toliko komemoracij, da so lahko na njih s svojimi govori nastopili vsi kandidati za župana. Človek v času predvolilne kampanje še na pokopališču nima več miru, če seveda nima zamašenih ušes," je dejal Rudi.

"Naj politiki kar mrtvim govorijo, saj jim živi več ne verjamemo," se je zarežal Lojze.

"Vidite, fantje, saj ravno za to gre. Naši politiki so najprej pokopali poštenost, solidarnost, socialno pravičnost in pravno državo, sedaj pa obljublajo oživitve tistega, kar so sami uničili. Lepo vas prosim, kdo bo poslušal takšno licemerje? Zato sem jaz za vse politike ter njihove govore in obljube do drugega kroga lokalnih volitev - mrtev! Naj govorijo, kar hočejo!" je dejal Rudi in si ponovno potisnil vosek v uho ter mirno zajel veliko žlico ričeta.

Prepozen obisk

"Oprostite, gospod, zgrešila sem sobo," je rekla brhka mladenka, ko je vstopila v hotelsko sobo poslovneža.

"Sobe pravzaprav niste zgrešili, samo petindvajset let prepozno ste prišli."

Muhe

"Ata, kako lahko ločiš, katera muha je moškega in katera ženskega spola?"

"Mhm... Ženske muhe se rade zadržujejo na ogledalu, moške pa na moštu."

Kredit

"Kako si kaj, Tine?"

"Slabo? Dekle me je zapustilo!"

"Oh, nič se ne boj, saj jo boš hitro prebolel?"

"Še vsaj dve leti se je bom spominjal. Vsa darila sem ji namreč kupil na kredit!"

Viagra

"Ali te je usekalo v vratu, da imaš tako trdega?"

"Ah, ne! Samo viagro sem vzel, ne da bi prej prečital navodilo za uporabo. Namesto da bi tabletko pojedel, sem jo polizal."

Telefon

"Zakaj ne dvigujete telefona, kadar zazvoni?" vpraša direktor tajnico.

"Nima smisla, saj so v glavnem tako in tako vsi klici za vas."

Nevednost

"Ali veste, kdaj začnemo v naši tovarni delati?" vpraša šef tajnico, ki je zamudila na delo.

"Teга pa res ne vem. Vedno, kadar pridem, že vsi delajo."

Nespameten predlog

"Ne vem, kaj bi ženi kupil za rojstni dan."

"Potem pa jo vprašaj."

"Ne govori neumnosti! Toliko denarja pa zopet nimam!"

Logično sklepanje

"Petrova tajnica je zagotovo prava lepotica..."

"Zakaj tako misliš?"

"Od Petra sem dopil dopis, v katerem kar mrgoli strojepisnih napak!"

Zanimivo delo

"Kako ti gre?"

"Saj veš, kako je: enkrat si v življenju zgoraj, drugič pa spodaj..."

"Kaj pa delaš?"

"Lifitboj sem!"

Zmešnjava

"Moj mož se doma vede, kakor da bi bil moj šef."

"Moj šef pa se v službi vede, kakor da bi bil moj mož!"

»Zakaj za vruga me slikate, saj za predsednic Sindikata VIR ne kandidiram jaz, ampak moja soseda.«
»Oprostite, v moj aparat pa vas bom vseeno spravil. Nikoli ne vem, kaj vse uredniku pride prav.«

(Namišljen pogovor med Miro Žličar in fotoreporterjem Saškom)

Pametno vprašanje

"Ata, boš jedel torto?"

"Ne, hvala!"

"No, sedaj pa ti mene vprašaj!"

Zanesljivost

"Moj fant me še nikoli ni pustil na cedilu."

"Neverjetno?"

"Kadar ne more priti na zmenek sam, pošlje kakšnega svojega prijatelja."

Natančen opis

"Ali imaš res novega fanta?"

"Res, pa še krasen avto ima."

"Opiši mi ga."

"BMW 316 i, 116 konjskih moči, sedeže pa ima takšne, da lahko v njem ležiš..."

Zagata

"V veliki zagati sem. Mož moje ljubice mi je pisal, da me bo ustrelil, če se ne bom nehal shajati z njegovo ženo."

"Pa jo pusti pri miru, saj je še veliko drugih žensk na svetu!"

"Saj bi jo, vendar pismo ni bilo podpisano!"

Leta niso pomembna

"Imaš rajši mlajše ali starejše moške?" vpraša prijateljica noči svojo kolegico.

"Čisto vseeno mi je. Starejšemu sta potrebni dve uri, mlajši pa hoče dve uri!"

Ljubezen

"Dragi, ali me resnično ljubiš?"

"Seveda!"

"Ali bi dal zame tudi življenje?"

"To pa ne. Kdo bi te pa potem ljubil?"

Sindikat stanovanjskega in komunalnega gospodarstva Slovenije

Visoka policijsko-varnostna šola in društvo za zasebno varovanje in državljansko samovarovanje sta konec oktobra že drugič priredila dvodnevni posvet s temo Zasebno varovanje in detektivska dejavnost – Novi izzivi. Kar 32 avtorjev je obdelalo svoje poglede in izkušnje ter pobude s tega področja. Posveta smo se udeležili tudi predstavniki sindikata varnostnikov, in sicer Borut Srimšek, predsednik odbora sindikata sicer zaposlen v Varnosti Vič, sekretar sindikata Miloš Mikolič in sekretar območnega odbora iz Ljubljane Stane Zupančič. Kar nekaj tem je pritegnilo našo pozornost, predvsem razprave: Poklic zasebnega varovanja in kazensko pravna odgovornost (temo je predstavil prof. Ivan Bele), Spoštovanje pravnega reda, vrednot in profesionalizem zaposlenih (Borut Brezovar, republiški inšpektor), Odgovornost varnostnega osebja v podjetju za zasebno varovanje (Štefan Gostič), O varnostniku in detektivu (mag. Sonja Kotnik), Profesionalizacija zasebnega varovanja (Andrej Sotlar), Delovno mesto in oblike dejavnosti v zasebnem varovanju (mag. Dušan Mikuš). V končno razpravo smo posegli tudi mi.

S posveta Zasebno varovanje in detektivska dejavnost v Portorožu

Za nas je bilo še posebej zanimivo podajanje inšpektorja Brezovarja, ki je opisal preglede poslovanja 50 zasebnih podjetij za varovanje, kjer so ugotovili te najpogostejše kršitve s področja delovnih razmerij: neizplačevanje izhodiščnih plač po kolektivni pogodbi, neplačevanje regresa in drugih prejemkov iz dela, kršitve delovnega časa, nepravilnosti pri zaposlitvah za določen čas, pogodbenem delu ipd. Referenti so v svojih prispevkih pogosto omenjali, kaj vse bi morali varnostniki upoštevati pri svojem delu, našli kar deset vrst pravnih odgovornosti, o javnih pooblastilih in neprofitnosti dela, o poklicni molčečnosti, skoraj nič pa o delovnopravnem položaju varnostnikov in njihovih pravicah. Sindikat je bil le dvakrat omenjen, pa še bolj s prizvokom nebodigatreba. Zato smo posegli v razpravo in predstavili našo organiziranost, govorili smo tudi o hladnih odnosih in slabem sode-

lovanju z zbornico služb za zasebno varovanje, s katero imamo poleg nekaj nasprotnih izhodišč (kolektivna pogodba, zaviranje organiziranja sindikata, težavah naših sindikalnih zaupnikov) tudi nekaj skupnih interesov in bi zato morali kdaj nastopati tudi skupaj. Pri tem mislimo na izvajanje zakonskega določila o zahtevani izobrazbi, problemu izobraževanja za dejavnost, povečanju kakovosti in usposobljenosti za delo, varstvo pri delu, na odnose z MNZ, ipd. Od približno 200 organizacij imamo člane sindikata le v 30, primerno organiziranih pa le za vzorec, tudi zaradi tradicije v podjetjih Varnost. Morali smo tudi povedati in izpostaviti problem plačila, saj

so vsi preveč govorili le o odgovornosti varnostnikov, pooblastilih, možnih prekoračitvah, o opravljanju nalog in podobno. Veliko besed je bilo namenjeno varnostnikom, kaj vse bi morali vedeti, vendar sem prepričan, da vsega tega ne bodo neposredno nikoli slišali ali izvedeli. Tudi objave v našem sindikalnem biltenu se verjetno izgubijo, še preden jih uspejo videti vsaj nekateri. Organizatorji so naš poseg v razpravo podprli in tudi v zaključkih poudarili pomen sindikata in strokovne institucije s tega področja pozvali, naj nas podprejo. Podprli so tudi potrebo po ureditvi odnosov med SKSG in Zbornica za zasebno varovanje.

Miloš Mikolič, sekretar

Pravilnik o solidarnostnih pomočeh je pripravljen

V skladu z navodilom Republiškega odbora SKSG je komisija za statut, organizacijo in kadre pospešila obravnavo in oblikovanje predloga pravilnika o solidarnostnih pomočeh, po katerem bomo v bodoče dodeljevali denarne pomoči našim članom. Po vzorcu nekaterih sindikatov, ki to že imajo narejeno, in ob upoštevanju statuta smo pripravili predlog sklepa o ustanovitvi sklada za dodeljevanje pomoči, vanj bomo namenili pet odstotkov zbrane članarine. V ta sklad bomo usmerili tudi del sredstev po zaključnem računu in v ta namen dodeljena sredstva drugih subjektov, naprimer volila, dotacije, prostovoljne prispevke ipd. Sklad bo upravljal upravni odbor, ki bo dodeljeval tudi pomoči. Poleg pravilnika, ki navaja primere, osnovne kriterije in postopek dodeljevanja pomoči, smo izdelali še podrobnejše kriterije za določitev višine solidarnostne pomoči. Denarne pomoči prosilcem bodo tako odvisne zlasti od prihodkov na družinskega člana in od namena oz. vzroka potrebe za pomoč. Po našem pravilniku bo pomoč možna zaradi bolezni daljše od 6 mesecev in če je delavec zaradi tega v slabšem socialnem po-

ložaju, zaradi bolezni člana ali njegovega ožjega družinskega člana, ki terja intenzivno zdravljenje in posebno nego, za ureditev bivalnih prostorov za invalida, za primere elementarnih nesreč ali požara ipd. Pripravili smo tudi poseben obrazec, s katerim bo član sam ali njegova sindikalna organizacija zaprosila za pomoč. Na obrazcu bo treba navesti vse tiste elemente, ki so potrebni za pošteno odločanje. Omenjeni sklep in dokumente bo republiški odbor sprejel na svoji prvi naslednji seji. Solidarnostno pomoč je dolžna dati najprej njegova sindikalna organizacija, če pa to presega njihove možnosti, pa za pomoč zaprosijo območno organizacijo in sklad pri ROS-u.

Komisija je pripravila tudi predlog sklepa o sklicu skupščine in izvolitvi delegatov. Po tem predlogu bi skupščino sindikata dejavnosti sestavljalo 40 delegatov, in sicer 28 po funkciji in 12 delegatov, ki jih bodo glede na število članov izvolili območni odbori z nad 200 člani. Pripravili smo tudi osnutek rokovnika in sklep o postopku evidentiranja in kandidiranja za vodstvo SKSG. Te sklepe bo obravnaval in sprejel republiški odbor še v tem mesecu.

Miloš Mikolič, sekretar

3. kongres komunalcev

V Portorožu pa je bil tudi 3. kongres komunalnih dejavnosti v organizaciji Združenja pri GZS za varstvo okolja. Namenjen je bil vsem soodgovornim ali tistim, ki soodločajo o nadaljnjem razvoju komunalnega gospodarstva, torej županom, občinskim svetnikom, strokovnim službam občin ter seveda tudi izvajalcem, to je komunalnim podjetjem, koncesionarjem ter organizacijam, ki delujejo na okoljevarstvenih nalogah. Kar nekaj pomembnih tem se je zvrstilo in lahko rečemo, da je zmanjkovalo časa za obdelavo vprašanj, ki so bila izpostavljena. Zato bo seveda najbolj pereča problematika morala biti še podrobneje obravnavana ob drugih takih priložnostih, ko se zberejo tako občinarji kot komunalci. Zato smo že napovedali posvetovanje ob naslednjem srečanju komunalnih delavcev, ki bo prihodnje leto v Novi Gorici. Najbolj pomembne so tiste teme, ki našo dejavnost umeščajo v zahteve Evropske unije, gre za sprejem nacionalnega programa komunalnega gospodarstva in uskladiitev zakonodaje ter seveda nadaljnje spremembe v lokalni samoupravi – drobljenje občin na eni strani, na drugi pa pobude o ustanavljanju regij, zelo pomembnih za komunalce. Komunalci se bomo še naprej zavzemali za sprejem posebnega področnega zakona o komunalnem gospodarstvu ter za podzakonske akte, ki bi jih ministrstvo za okolje in prostor že moralo pripraviti, saj gre za nujno potrebne standarde in normative za ustrezno vrednotenje in organiziranje komunale. Precej odprtih vprašanj je ostalo ob prikazu privatizacije državne oz. občinske lastnine v gospodarskih javnih službah komunalnih dejavnosti, ob problematiki ravnanja z odpadki in ob uvajanju davka na dodano vrednost. Zaradi obilice tem in stališč udeležencev seveda ni bilo možnosti, da bi bili zaključki, pobude in sklepi kongresa razdeljeni že na samem zasedanju, zato so pooblastili upravni odbor združenja, naj izdela čistopis in ga posreduje vsem udeležencem. Zato bomo tudi mi sklepe še posebej predstavili.

Miloš Mikolič, sekretar

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije organizira izobraževalni seminar

“Učinkovito soupravljanje”**Cilj seminarja:**

Namen izobraževalnega seminarja je teoretična in praktična usposobitev članov svetov delavcev. Udeleženci se seznanijo s temeljnimi znanji, ki jih morajo obvladovati pri opravljanju svoje funkcije v osrednjem organu soupravljanja, v svetu delavcev.

Cilj tega seminarja pa je tudi usposobitev sindikalnih zaupnikov za učinkovito delo sindikata na področju soupravljanja.

Namembnost seminarja:

Seminar je namenjen članom svetov delavcev in sindikalnim zaupnikom.

Pogoj za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov, ki so združeni v ZSSS.

Čas in kraj izvedbe:

Seminar bo potekal od 7. do 9. decembra 1998 v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici, Gradnikova 1

PROGRAM SEMINARJA:

Ponedeljek, 7. december 1998, od 9.00 do 13.45 ure

Tema I:

NAČIN IN STRATEGIJA DELOVANJA SVETA DELAVCEV

Predavatelj: **Milan Utroša**, član predsedstva Sveta ZSSS

Od 13.45 do 15.00 ure odmor, od 15.00 do 18.15 ure

Tema II:

VLOGA IN NALOGE SVETA DELAVCEV NA PODROČJU STATUSNIH IN KADROVSKIH ZADEV TER REŠEVANJA SPOROV Z DELODAJALCI

Predavatelj: **Gregor Miklič**, član predsedstva Sveta ZSSS

Torek, 8. december 1998, od 9.00 do 12.15 ure

Tema III:

SOUPRAVLJANJE DELAVCEV TER VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

Predavateljica: **Lučka Böhlm**, svetovalka Sveta ZSSS

Od 12.15 do 14.00 ure odmor, od 14.00 do 18.00 ure:

Tema IV:

VLOGA SVETA DELAVCEV NA PODROČJU PLAČ TER PRI OBRAVNAVI GOSPODARSKIH REZULTATOV DRUŽBE

Predavateljica: **Vekoslava Krašovec**, sekretarka Območne organizacije ZSSS Podravje

Sreda, 9. december 1998, od 9.00 do 13.00 ure:

Tema V:

KOLEKTIVNE POGODBE IN SOUPRAVLJANJE

Predavateljica: **Metka Rokсандić**, ZSSS

Metode dela:

predavanje, intenzivno sodelovanje udeležencev, igranje vlog.

Rok za prijavo:

Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana, najkasneje do 30. novembra 1998.

Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 20 prijav; če bo prijav več, bomo preostale prijave uvrstili na naslednji seminar.

Kotizacija:

Cena seminarja, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo, znaša 24.000 SIT za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti tudi potrdilo o plačani kotizaciji.

Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila dodatno pripišite "Seminar II", sklic na številko 07.

Stroške seminarja za člane svetov delavcev krije, skladno z zakonom, delodajalec.

Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici.

Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penzion v dvoposteljni sobi je 6.550 SIT).

Dodatne informacije:

Odgovore na dodatna vprašanja in pojasnila v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandí Rešeta na telefonsko številko 061/316-489 in pri Jožici Anžel na številko 061/13-10-033 int. 282 in 061/316 489.

Vanda Rešeta,

vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS

DELAVSKA HRANILNICA d.o.o.
Ljubljana, Dalmatinova 4

ČLANI SINDIKATOV NE PREZRITE PONUDBE VAŠE DELAVSKE HRANILNICE !

Posojila so za vas ugodna, obrestne mere so **znižane, zmanjšani** so tudi stroški zavarovanja in stroški vodenja posojila, posojila so odobrena v dveh dneh.

Posojila so **gotovinska** za roke vračila od 6 do 60 mesecev. Ta posojila so še posebej **zanimiva** za nakupe avtomobilov, za različne nakupe stanovanjske in gospodinjinske opreme s trgovinskimi popusti.

Naša posojila so vam lahko v pomoč za odplačilo drugega, manj ugodnega posojila.

Posojila od 60 do 120 mesecev so namenska za nakup trajnih dobrin (stanovanje, gradbeni materiali in podobno). Namenska posojila se koristi 40% v gotovini in 60% po računu.

Namenska dolgoročna posojila se zavaruje s plačilom stroškov zavarovanja in enim porokom ali z dvema porokoma.

Obrestne mere smo znižali in vam omogočili, da bo posojilo za vas manjše breme.

rok vračila obrestna mera

• 6 mesecev	T+ 4.5%
• 12 mesecev	T+ 5.0%
• 24 mesecev	T+ 5.5%
• 36 mesecev	T+ 6.0%
• 48 mesecev	T+ 6.2%
• 60 mesecev	T+ 6.4%
• 72 mesecev do 120 mesecev	T +6.6% do T+ 7.4%

Še vedno lahko koristite izjemno ugodna posojila za oddih v vseh slovenskih zdraviliščih, za nakup računalnikov in stavbnega pohištva z obrestno mero **T+0%**.

NI kaj dodati, smo najugodnejši, zato ker smo vaši.

Vaše finančne cilje bomo rešili kvalitetno in hitro, zato nas pokličite: 061/3000-200.

Ljubljana, september 1998

služba za poslovanje z občani

DELAVSKA HRANILNICA
d.o.o.
LJUBLJANA, Dalmatinova 4

Prijavnica za izobraževalni seminar UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE od 7. do 9. decembra 1998 v SIC v Radovljici

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Izobrazba, stopnja izobrazbe:

Naslov doma:

Zaposlitev: – naziv in naslov družbe:

– delovno mesto:

Član sindikata dejavnosti Slovenije:

Član sveta delavcev: DA NE

Funkcije v sindikatu družbe oz. zavoda:

Predsednik sindikata družbe DA NE

Drugo (navedite):

Telefonska številka: – doma: – v službi:

OPOMBA:

Med seminarjem bo udeleženec nastanjen v SIC Radovljica: DA NE

Žig in podpis odgovorne osebe

Datum:

				Nova Delavska enotnost		OSCAR ARIAS	RUSKO MESTO OB ANGARI (velika HE)	FRANCOSKI REŽISER (Roger)	DRŽAVA V V. AFRIKI (glavno mesto Asmara)	VRHNI DEL SMUČARSKIE SKAKALNICE	ANTON TRSTENJAK				
				DOLŽNOST											
		Avtor: Simon Bizjak		NE-SOGLASJE, PREPIR	PROSTOR ZA SHRANJEVANJE KOLES	KROVNO TKIVO, VRHNIČICA (npr. kože)	NAJVIŠJI VRH TURČIJE	TUNOVO MESO							
		AVTOR "MIKLOVE ZALE" (Jakob)							MUSLIMANSKO M. IME			OCET IZ VINA			
		ZMANJŠANJE NAPETOSTI													
		DUŠA POČKAJ													
		1													
		NAGRADNA KRIŽANKA		ROMUNSKI KIPAR (Constantin, 1876-1957)	METRONOM	Križanko pripravil Salomonov ugankar	ZMRZNIJENA VODA	KIJEVSKI VELIKI KNEZ	NATIS ČEZ BESEDILO				BIVŠI AVST. ALPSMUČAR		
		BOŠTJAN TURK				SEVERNI JELEN							JAP. PISEC (Kabo)		
		ZENSKO IME TUDI ROMAN JANILJA VIRKA				HEKTAR							GRŠKA BOGINJA ZMAGE	GRŠKI POVELJNIK PRED TROJO, AJANT	
		STAROGRŠKI JUNAK (visoke Šole)											PREBIV. ZAH. PIRENEJEV		
		NIKOLA TESLA				AVARI	SL. POKRAJINA (Kranj)						IT. MESTO V LOMBARDIJI		
OBLIKA MODERNEGA JAZZA					KRALJ ŽIVALI							ZDRAVILO			
ITALJANSKI PISEC ("Ime rože")												GRADOBA, GRODEZ			
TENISAČ, KI IMA ZACETNI UDAREC															
REKA NA PELOPONEZU, EVROTAS															
2															
INDIJSKI PISATELJ (Raja)															
REKA															
POPRAVLJAČ ELEKTRIČNIH NAPRAV															
NAZIV															
SIMON BOLIVAR															
TITAN															
FRAN. SKLADATELJ (Francis)															
LUKA V LIBIJI															
MOLIVEC V KRŠC. UMET.															
3															
SLABA, RAZPADAJOČA STAVBA															
NAJSTARJEJA DOBA MEZOZOIKA															
KRAP (starejše)															
NIKO GRAFENAUER															
FR. FILOZOF, TEORETIK POST-MODERNE (Francis)															
OKROGLA ZNAČKA, NPR. NA KAPI															
BIBLUSKA OSEBA (samozadovoljevanje)															
ANTON OCVRK															
PISATELJICA LINDGREN															
SKLADATELJ UKMAR															
NEKD. RUSKI VLADAR															
SLOVENSKO-HRVAŠKI POLOTOK															
D. PRITOK VOLGE															
PRITOK LJUBLJANICE															
M. Ž. IN SREDNJI ...															
KLAVDIJ TUTTA															
? IN IZOLDA															
BIBLUSKI OČAK															
INDIJSKI BIVOL (iz črk RINA)															
MANJŠA MORSKA RIBA															
ALFRED NOBEL															
REKA V GRUZIJI															
ČEŠKI TENIŠKI IGRALEC (Peter)															
D. PRITOK LENE V SIBIRIJI															
Vsak teden nova nagradna križanka															
TUJE ŽENSKO IME (iz črk EDA)															

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 39 (5. 11. 1998):

- 1:
- 2:
- 3:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljeno na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do ponedeljka, 16. novembra letos.

Pravilna rešitev gesel iz 37. številke Nove Delavske enotnosti: 1. HARRISON FORD, 2. ANNE HECHÉ, 3. JEFF BRIDGES. Nagrado 5000 tolarjev prejme Ladi Tomazin, Pokopališka 2, 1370 Logatec. Nagrado bomo poslali po pošti.

SALOMONOV
UGANKAR
 IZHAJA VSAK PETEK!
 BOGATE NAGRADE!